

ERDÉLYI LAPOK

Főszerkesztő:
DR. PAÁL ÁRPÁD

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **Oradea Nagyvárad, Str. Reg. Carol 5.**
(volt Szilágyi Dezső-utca) — **Telefon 27 és 93.**

Előfizetési árak: Belföldön: Egész évre 1000, félévre 500, negyedévre 260, egy óra 90 lej.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 12'50 P
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepen 24 fillér

Főmunkatárs:
DR. GYÁRFÁS ELEMÉR

Tiszteld apádat és anyádat...

(Pd.) Ujabbban egyes szólamok előszeregettel használják azt a kifejezést, hogy a magyarság ifju nemzedéke „harcban” van az öregek nemzedékével. A magyarságnak kisebbségi sorsba jutott része fölött is elcsendül az ilyen harcos kiáltásnak a vijjogása. Inkább elhallgatni szeretnők, mert tulajdonképpen szomorú önértékelés tünete ez. De ha már mégis kougatják és riogatják ezt az öregek elleni nekitürelmetlenkedést, egy pár óvó és figyelmeztető szót jónak látunk elmondani. Hátha a jobb belátáshoz és a magunkról való helyesebb öntudathoz tudunk hatolni ezzel a pár szóval.

A felfogás, mely mindent rossznak tart a multból és a jelen keserveiért a multat vádolja, csak úgy érthető meg, mint általában minden elkeseredés. Az elkeseredésnek nincs világossága, nincs látása, csak indulatos mozdulata és káromkodó kifakadása. Azonban az életbölcesség ellen való volna, ha valaki ilyen indulatból és káromkodásból akarná táplálni egész életét, s abból akarna magának életszabályokat és jövődöbéli irányvételeket kialakítani. A multnak lehetnek botlásai, gondatlanságai és könnyelműségei, de anyyi erő mégis volt benne, hogy a jelenig el tudta vonszolni az állapotokat. A jelennek is meg kell találnia az utat a jövőhöz, de anélkül, hogy a multat mindenestől megtagadja. Hiszen az ilyen megtagadás mégis csak

az élet történelmi gyökereinek az elmettsége, amiből csak elszáradás következhetik.

Ami különösképpen a magyarság multját és közelmultját illeti, abban sok nemes példamutatás van és sok messzeható tanulság vonható le még a hibáiból is. Sok jó elhatározást lehet meríteni még a tévedéseiből is, hogy ezeket a tévedéseket helyreigazítsuk és így a termőfa életére hullott akadályokat, gátlásokat, rothasztó élősdiségeket eltávolítsuk. De nem tehetjük ezt a mult iránti gyűlölettel, hanem ellenkezőleg, csak a mult iránti kegyelet és szeretet tudhat a jelen nemzedéknek erkölcsi lendületet adni, hogy multját megtisztítva és megjavítva folytassa. Ha nem így tesz, de megtagadja és megveti a multat, ebből csak az következhetik, hogy nem vállal a multból semmit s idegen életbe igyekszik bekapcsolódni.

Hogy ifju nemzedékünk némely részében egész idáig roskadhatott a csüggedés, azt inkább csak hangulatbeli tünetnek tartjuk. De az is bizonyos, hogy végzetes volna ennek a hangulatnak a megrögződése, mert az élettel és népünk sorsával való meg hasonlítás és szomorú iránytalanság lehetne belőle. A segítséget valahol azon a ponton kell keresnünk, ahol a mult és jelen közötti folyamat megromlott. Ezen a ponton a történelemben megszakadás állott be, s különösen a kisebbségi sorsba jutott

magyar ifjuság, a ráható hatalmi kezelések miatt is, elvesztette a maga multja iránti helyes történelmi szemléletét. Egyebet se hallott az új környezetben és tanulmányai során, csak a magyarság kicsinylést, becsmérlését, uri betyárságának és szolgatartó dölyfösségének, buta gögjének az örökös elítélését. Hogy ugyanez a nép Európa legnehezebb pontján ezerév hosszú államot is tudott alkotni és fenntartani, s hogy ebben az államban a társadalmi és politikai önkormányzatok szervezetével mintaszerű szabadságrendszert is alkotott: annak az érdemét sohase hallotta méltatni. Hogy a földművelés-kultúra, a városi fejlődés megalapozása és kifejlesztése, a keresztény erkölcs megszilárdítása és védelme egész nyugati Európára való vonatkozásban a mi multunknak és kemény helytállásunknak köszönhető: ifjuságunk annak a történelmi értékességét se hallhatta az új viszonyok között.

Csak apja és anyja, vagy még öregebb szülői összegörnyedt életét láthatta maga előtt, s az iskolán belül a maga multja kivívott tévedéseinek az idétlen elrajzolásait. Irodalmából is csak azt reklámozták előtte, ami a magyar mult káromlását és korholását foglalta magában. Így tenyésztődött ki valami furcsa bátortalanság, mely abban keresi a bátorságot, hogy szabadon és korlátlanul tudja szidni saját magát. Mert hát az ifju erőnek és szabadságvágyának valamilyen csak ki kell törnie; tehát kitör abban, ami rést a ránk ontott romok még szabadon hagynak neki: az önvádolásban. Ez azonban lényegében véve csak félig je-

Kép: éles megvilágításban

Írta: *Huzella Ödön.*

Abel megkavarta feketekávéját.

— Van most félóra időd?

Cigaretta-végek sokasodtak előtte a tálcán. Kint a főtérben alkonyodott már, a kávéházban alig lézengett egy-két ember: unalmas nyárutói hangulat tartotta együtt a két jóbarátot.

— Van, — bólintott a másik fiatalember, s Abel a festő, előkotorászta aprópénzeit s kifizette feketéjét.

Felmentek a festő műtermébe.

Széles ablakokon át messze el lehetett látni a város felett. Ósi tornyok, modern kupolák, zöldelő dombtetők terültek el a mélybenfekvő város határában. A műterem falain egyhangú tájképek, néhány arcképvázlat és megkezdett csendélet unatkoztak. A kritikus lényileg úgy érezte, hogy ezek a képek unatkoznak egymás mellett. Csupa szürkés tónus, csupa lehangolt szín, felhők, hősikóságok, ködös őszi tájak. Melankólia, lehangoltság, peszsimizmus, levegőtlenység. Így, együtt sehogyse tudta felfedezni Abel képeiben azt a neki-lendületet, amit első sikerei után tapasztalt. Kutatva nézte a képeket, amelyeket nem egyszer látott már s kereste közöttük a tehetség ekeket ostromló erejét. De nem tudta megtalálni sehol.

— Van néhány új képem... mondta Abel. — azokat szeretném megmutatni neked. Festőállványa mögül előhuzott néhány

vásznat, — s odaállította a világosságba. Aztán szekrényhez lépett s kihuzott a könyvei mögül valami likőrös üveget s két poharat teleöltött.

A kritikus merengve nézte a tavaszos-téli tájképeket.

— Az érzésem az: benned tulajdonképp nincs semmi hit.

Abel megrökönyödve nézett barátjára.

— Hogy mondhatsz ilyet!

— Azért mondom, mert minden képed hideg. Szinte fázik tőlük az ember.

Abel fölényesen nevetett, mint mindig, ha nem volt megelégedve a — kritikával. Az ő fölényét senki se vitathatta el — öelötte.

— Hát mondd, mi a te — hited?

— Igazság! Szépség! Tökéletesség!

— Miért nem igyekszel akkor elérni a művészi tökéletességet, a természet igazságait megközelítve, hogy szépséget tudj adni?!

Abel megint csak nevetett.

— Vallásos vagy-e — firtatta tovább a kritikus. — Hiszen templomba jársz...

— Oda csak muzsikálni járok!

— Látod! — csapott le rá a kritikus; — most leleplezted önmagadat! Templomba mész muzsikálni, belső hit nélkül. Mit keresel akkor az orgona mellett? Theoriákat állítasz fel magadnak, de nem tudod a művészet igazságait meggyőző erővel kihangsúlyozni. Mit keresel akkor a festőállvány mellett? Igazi művész hit nélkül nem csinál semmit: sem egy akkordot a hegedűjén, sem egy ecsetvonást a vásznan!

Abel már nem nevetett többé. Komolyan nézett barátja szemébe és valami fátyolossá tette tekintetét. Erős válaszra készült, amikor — váratlanul csengettek a műterem ajtaján. Kiment megnézni, ki az? — s a feleségével tért vissza.

Csinos, fiatal és kissé elkényeztetett nő volt Ábelné. Sok romantikusság, sok titkolt érzékiség látszott rajta. Szenvelgő arccal nyujtott kezét a kritikusnak.

— Nos, — kérdezte, — mit szól az új képekhez?

Abel maga is kíváncsian várta a választ. Barátja szétnézett újra a műteremben s tekintete megakadt egy tavaszias tájképen. Rámutatott.

— Ez a kép hallatlanul jellemző Ábel egész egyéniségére.

Kíváncsian néztek rá a piktör és felesége.

— Ezen a képen itt elől már nincs hó... beitta a tavasz... de ott, hátul még havasak a hegytetők. Azonban a háttérbeli hegyek és az előtér dombjai között nincs meg a tavasz üdítő lehelletének levegője! Az én érzésem, hogy ezen a képen nem a tavaszi melegség üzte el a tél hidegét, hanem a tél — jön, jön a hegyek felől! Mintha a hó, ami a háttér hegyeit borítja, minden percben előre akarna törni, hogy beborítsa az előtér dombjait is... Ez vagy — te!

Ez vagy — te! Ez mutatja, hogy nem vagy boldog. Ha boldog lennél, nem így festetted volna meg ezt a képet, hanem úgy, hogy a szemlélőnek az legyen érzése: lám-

lent öntudatot; egészében véve az új hatalmi környezet káröröméhez való alkalmazkodás, a magunk iránti gyvaságnak bátorság pózába való öltöztetése.

A magyar mult nem vetette meg a népet, nem vetette meg a hitet és nem vetette meg a művelődésben való előhaladását. Mindezekben minden hátráltató körülmények között is szívós erővel érvényesíteni tudta a maga mindig jobb akaratát, s evégett tartotta nagyra a helyi, a vallási és az országos önkormányzatok tekintetében a szabadságot. A mi ifju nemzedékünknek bele kell néznie jobban a történelembe, s meg kell látnia benne a magyar sors életvitelének az igazi lényegét. A jelenben is, a jövőben is csak az a régi népszerűség, csak az a mélyeséges hinni tudás, csak az a multbeli haladásvágy viheti előre a magyar sorsot. A kisebbségi magyar sorsának pedig csak az a fejlődés adhat helyes kibontkozást, s az ifjuságra nézve is és minden foglalkozásra nézve is csak az teremthet kenyérkereső lehetőségeket, ha multunkból az önkormányzatok társadalomrendező tanulságait átvesszük és azok megvalósítását tűzzük feladatunk magunk elé.

A mult gyalázásából nem élünk meg, az nem ad nekünk jövőt. Az öregekkel való „harci” se hozhat más győzelmet, csak az öregek szomorú sóhaját és belül vérző könnyeit. Nem hiszem, hogy nagy becsű vágya lehetne akármely nép ifju nemzedékének ilyen „harci” babérokra. Mély igazság van a negyedik parancsolatban: „Tisztelegj apádat és anyádat, hogy hosszú életű lehess e földön”. A multat nem tisztelő új nemzedék a sajátmagában levő életcsirákat tépi ki, mikor a mult tiszteletét kihajítja a lelkéből. Az ágak hiába tagadják meg a törzset, mert mégis csak a törzsből kell kapniok az éltető nedveket. Ha leválnak, ha letöretik magukat, csak elszáradnak. Ha máglyát raknak belőlük a törzs körül, akkor lehet, hogy a törzs is elég, de máglya ágai még hamarabb elégnék. Mindenképpen rövid lesz az életük.

Tehát csak térjünk vissza az apák és anyák őszinte tiszteletéhez, mert csak úgy lehet hosszú életünk e földön.

csak a tavasz ereje olyan nagy, hogy megolvastja a tél hidegét, elűzi a felhőket, beszívja a hó fagyát, — és kiserkenti a virágokat, a füveket, a tavasz boldog mosolygását! De hol van ezen a képen az új tavasz melege? Hol a napfény, hol van a mosolygó kék ég? Sehoh! Csak fagyot, hideget, nedvességet és ködöt látok, érzek... mert a te lelked is tele van faggal, köddel, felhővel. Inkább ne is fess, ha nem tudsz napot festeni! Vágd a sutba ecsetedet és eredj szobafestőnek, ne hencegd művészetnek melankóliádat, amiben nincs semmi szépség, semmi főlemelő, semmi lelkesítő! — Az a bajod, hogy hit nélkül élsz az életben is, hiába jársz a templomba: mert nem hiszed az Istent, — hiába jársz hegyek közé, mert nem tudod felfogni a természet örök magasztosságát, lelket tisztító szépségét... Hiába nézel az emberek szemébe, ha nem hiszed bennük: az Embert!

Pillanatra elhallgatott s rágyújtott egy cigarettára. Abel megdöbbenve bámult barátjára.

— Próbáld meg — folytatta szelidebb hangon a kritikus, — és találj meg önmagadban a derült lelkiegyensúlyt. Enélkül hiába minden.

Abel felkacagott.

— Te! Hiszen te be vagy rugva!

A kritikus mosolygva nézett rá:

— Miért gondold? Mert véletlenül megmondtam neked az igazat?

A! — legyintett a piktor, — ez nem az igazság!

— Mit tartasz te igazságnak?

Szétnézett újra a műteremben s míg félfüllel a festő díszes szavát hallgatta, megakadt tekintete egy női arcképen: a piktor

Az árvíz újabb emberáldozatot szedett a Székelyföldön

Átszállással megindult a vasuti forgalom Nagyvárad—Bukarest és Arad felé

Nagyvárad csaknem két napig el volt zárva Erdély felé a vasuti forgalomban. Sok kísérletezés után szerdán délelőtt elindították az első vonatot Bukarest felé. A nagyvárad-i forgalmi főnökség a következő felvilágosítást adta:

— Bukarest felé ma, szerdán délután 2.45 perckor indítottuk el az első próbavonatot Kolozsváron keresztül. Ezt a vonalat már nagyjában kijavították, csak Egeres előtt, Garbónál kell átszállani körülbelül 3—4 kilométeren át. Ma este 7.15-kor indulni fog a második vonat is. A személyforgalom tehát Kolozsvár—Bukarest felé megindult, csak a teherforgalom szünetel még.

Az aradi vonalon is megindult a közlekedés, csak Tamásdánál kell átszállani. Arad felé holnap 11 órakor valószínűleg akadálytalanul megindul a forgalom.

Hollód és Vaskóh között még most sem sikerült elhárítani az árvíz okozta akadályokat. Itt a töltések lazultak meg. A javítási munkálatok folyamatban vannak.

A Székelyhid—Szilágysomlyó felé közlekedő vonat Széplaknál megrekedt.

Dés és Zsibó között még most is szünetel a forgalom.

A többi helyeken már sikerült elhárítani az akadályokat, úgy hogy fellehetett venni a rendes közlekedést.

Egy székely gazdát feleségével együtt, szekerestől elsodort az ár.

Csikszeredáról telefonon jelentik: A Székelyföldön a hőmérséklet 25 fokra emelkedett és a hegyi patakok megolvadt vizei annyira felduzzasztották az Oltot, hogy szerdára virradó éjszaka kilépett medréből és több partmenti falut elöntött. Az áradás negyven falut végveszedelemmel fenyeget. Az elöntött falvakban házak

asszonyán. Hátracsukló fejjel, lehunyt szempillákkal ábrázolta Abel az asszonyt. Orgonaszappan-színére emlékeztető tónusban, halványzürke háttérben úgy nézett a képről a fiatal nő, mint egy hulla, amit kitétek közszemlére a hullaházban. Félszemmel összehasonlította most az eredetivel. Nem, ez az asszony még nem a hullaházba való ezzel a sápadt, de erős karakterre valló, néha kiszínesedő fiatal arccal. Ennek az asszonynak még élet kell, magával sodró lélek... szellem, amelyet őserő feszít...

— Akármit mondasz is, — fejezte be a vitát, — addig nem hiszek neked, — amíg meg nem látom egyszer derűsen nevetni a napot valamelyik képeden. Addig betegnek tartalak és betegek lesznek a képeid is. A művészetnek pedig nem a belső haldoklást, hanem a felerkenő életet kell ábrázolnia, hiszen — halálból, ködből, felhőből elég volt már el-fáradt szemünknek. Próbáld meg és nézz szét a világban; nézd meg mennyi energia feszül, mennyi öröm kacag, mennyi boldog nekilendülés hozza mozgásba a levegőt. Idd fel szembe az élet derűjét és megtalálod tán a hit boldogságát is, amit — képeidről itélve, — nélkülözöl.

Felállt s a kalapját kereste.

— És most ne hidd, hogy haragszom rád. Szeretlek. De szeretnék — egyszer vidámnak is látni — a képeidben! Mert akkor elhiszem, hogy te is az vagy...

Az asszony tágranyitott szemekkel nézett a kritikusra, — megérezte, hogy igazat mondott. Abel azonban gögösen kísérté ki barátját.

És egy jó hétig kerülte a kávéházat, ahol rendszeren naponta együtt feketéztek...

dőltek össze, állatok pusztultak el. A lakosok pánikszzerűen menekültek. Az árvíz pusztítása súlyos károkat okozott.

A mádэфalvai vasuti állomás épületét is elöntötte az ár.

Tusnád teljesen el van zárva a világtól. Az Olt tegnap délután elsodorta a tusnádi hidat, amelyen egy szekér haladt. A szekéren egy földmives-gazda ült feleségével. A férfit elvitte a víz, az asszonyt sikerült megmenteni.

Nagy pusztításokat végzett a csik-szentmártoni Kis-ág is, amely kilépett medréből.

Elsodort hidak.

Jádvölgyében, ahol a Jád a Körösbe torkollik, a Mundus-fateleip iparvasútjának állomásáról 1500 köbméter épületfát sodort el az árvíz. A kár óriási. A Mundus jádvölgyi személyzete felmenekült a hegyoldalakon levő házaikba. Remec és Bulz községek között az iparvasut hidját elvitte az áradás, de a Zichy-barlanghoz átvető Köröshidat is elsodorta.

Sonkolyoson is elszórt a Mateescu-féle iparvasut hidja.

Ghica bihari prefektus, aki tegnap fáradhatatlan kötelességtudással járta be ezeket a helyeket, ma délelőtt már a Szalonta és Tenke környéki községekbe utazott, hogy a károkat megállapítsa s az árvízsjuttotta családokat a lehetőséghez képest segítse. Az anyagi kár felbecsülhetetlen még.

A budapest—bukaresti vonat sem Aradon, sem Temesváron át nem közlekedhetik.

Temesvárról jelentik: Az arad—bukaresti 21. és 22. számú vonat az árvíz miatt nem közlekedik. A Budapest—Bukarest között futó gyorsvonatot az áradások miatt Temesváron keresztül akarták járatni, azonban az új aradi hidnál a víz annyira megrongálta az arad—temesvári pályát, hogy ezt a megoldást valószínűleg el kell ejteni. Bár Marosillyénél már apad az ár, azonban a Lugosról odafutó vonalon csak Lugos és Dobra között lehetséges a forgalom. Hasonlóképpen árvíz fenyegeti a radnai vasutvonalat is. A víz már a sinekig emelkedett. Temesén is nagyobb árhullámról számolnak be, a folyó felső folyása mellől.

A Dnyeszter áradása beszüntette a vasuti forgalmat.

Bukarestből jelentik: Chisinauból jelentette Rascanu besszarábiai miniszter, hogy a Dnyeszter kiöntött és hatalmas károkat okozott. Soroca teljesen víz alatt van. A víz egyes helyeken a házak ablakáig emelkedik.

Az összes nemzetközi vonatok, amelyek Németországból Lengyelországon át közlekednek Bukovina felé, teljesen beszüntették a közlekedést.

A keleti expressz irányt változtatott az árvíz miatt.

Bukarestből jelentik: A bukarest—bécsi —párisi Orient-expressz, valamint a 21-es számú gyorsvonat az áradás okozta rongálások miatt egyelőre nem a brassói—tővisi vonalon át közlekedik Bukarestből, hanem Temesváron és Kurticsen keresztül.

Szegedet árvízveszedelem fenyegeti.

Szegedről jelentik: A Tisza felső szakasza apad, de a középső és a magyarországi alsó szakasz még árad. A Maroson lefolyó víztömegek annyira megrongálták a Tisza alsó szakaszának vizét, hogy Szegeden árvízveszedelemtől tartanak. A hatóságok a védőintézkedéseket megtették.

Kettő
Or

Moszi
katonai
Varadovs
elkövetet
rénylőket
halálra it

A
hazaár

Berli
főnök jel
listák pa
tott házk
általános
fett, mert
szocialist
iratok kö
ra, hogy
a hazaár
detet köv
elárulása
tánya az
te a biro
ket a haz
fennálló
nem lehe

Magyar
les

Budap
kedden de
elnök eln
amelyen
költségvet
ségvetés e
elhatároz
újabb cső
léven kiv
kalmazott
pénzügyi
rom száza
ban, hogy
téseket és
erő és ka
tagjainak
Azokk
társak m
felek laká
fog csökk
Az in
33-as bizo
letén tájé

Kolo
lló kárt o
lentik: Az
Rt. 25 va
letesház e
hogy vala
szik. Lak
emberek
zat lakolt
ismeretlen
hász-gyár
le a Nád
magával s
millió ká
hidászeze
tésére, ez
Kolozsvár
is elvitte
re 3 kilo
Bánffyhu

NAGY

21.50. Már
Dinár 2.60
32.65. Lyr
font 6.35.

Le

Oradea,

Kettős halálos ítélet Oroszországban

Moszkvából jelentik: A legfelsőbb katonai bíróság tegnap hirdetett ítéletet Varadovszky német követtségi titkár ellen elkövetett merénylet ügyében és a merénylőket, névszerint Stern és Vaszilevet halálra ítélte.

A berlini rendőrfőnök hazaárulással vádolja Hitleréket

Berlinből jelentik: A berlini rendőrfőnök jelentést adott ki a nemzeti szocialisták párthelyiségeiben és lakásán tartott házkutatás eredményéről. A jelentés általános és rendkívül nagy feltűnést keltett, mert annak értelmében a nemzeti szocialisták párthelyiségeiben elkobzott iratok között bizonyítékokat találtak arra, hogy a nemzeti szocialista párt vezetői a hazaárulás fogalma alá tartozó cselekedeteket követtek el, főként katonai titkok elárulásával. A berlini rendőrség főkapitánya az erre vonatkozó adatokat átküldte a birodalmi főügyészséghez. Részleteket a hazaárulás bűnével kapcsolatban fennálló törvényes rendelkezések szerint nem lehet közölni.

Magyarországon három százalékkal leszállítják a fizetéseket

Budapestről jelentik: A kormány tagjai kedden délután Károlyi Gyula gróf miniszterelnök elnökletével minisztertanácsot tartott, amelyen folyóügyeken kívül az 1932-33. évi költségvetést tárgyalták. Ennek során a költségvetés egyensúlyának biztosítása érdekében elhatározták a dologi kiadások tételeinek újabb csökkentését és egyes adónemek emelésén kívül a köztisztviselők és egyéb közalkalmazottak illetményeinek július 1-től a pénzügyi helyzet javulásáig átmenetileg három százalékkal való leszállítását, úgy azonban, hogy ez az intézkedés a legkisebb fizetéseket és nyugdíjakat, valamint a fegyveres erő és karhatalom altiszti állományban levő tagjainak illetményeit nem fogják érinteni.

Azokban az esetekben, amikor a házastársak mindegyike közalkalmazott, a házastársak lakáspénze közül a kisebbik tétel felére fog csökkenteni.

Az intézkedésről a pénzügyminiszter a 33-as bizottságot már a legközelebbi értekezletén tájékoztatni fogja.

Kolozsváron több mint harmincmillió kárt okozott az árvíz. Kolozsvárról jelentik: Az árvíz apadóban. A Fakereskedelmi Rt. 25 vagon fáját elvitte. A vágóhidtéri emeletsház egyik oldalával a Szamosba dőlt úgy, hogy valamennyi lakás keresztmetszetben látszik. Lakói sajtó útján kérnek az irgalmas emberektől fedeleket. A Nádas-uccában 15 házat lakoltattak ki, ezeket az éjszaka folyamán ismeretlen tettesek teljesen kirabolták. A Juhász-gyár mellett hatalmas partdarabot sodort le a Nádas és 45 cigányházat mindenestől magával sodort. Az árvíz Kolozsvárnak kb. 30 millió kárt okozott. A hadügyminisztérium 7 hidászrezdet küld az elöntött területek mentésére, ezek közül kettőt várnak Kolozsvárra. Kolozsvár és Apahida között a második hidat is elvitte a víz és Választól 15 kilométernyire 3 kilométeren mosta el a vasúti töltést. Bánffyhadat egészen elöntötte a Körös.

NAGYVÁRADI ÁRFOLYAMOK. Pengő 21.50. Márka 40. Csehszlovákia 4.93. Dollár 166. Dinár 2.60. Francia frank 6.55. Svájci frank 32.65. Lyra 8.70. Osztrák schilling 19.65. Angol font 6.35.

A képviselőházban Jorga miniszterelnök megvédte a görög katolikusok egyetemi fakultáshoz való jogát

Bukarest (Saját tud.) A képviselőház keddi esti ülésén Ispir tiltakozást jelentett be a főiskolai törvényjavaslatnak a szenátusban eszközölt azon módosítása ellen, amely szerint a bukaresti egyetemen katolikus teológiai fakultást létesítenek. Bejelenti egyszerűsített a fővárosi meglévő orthodox teológiai fakultás tiltakozását is, amelyben ez a fakultás kifejezi aggodalmát, hogy a tervezett újítás felekezeti harcokra és lelki megosztásra fog vezetni.

Ehhez a felszólaláshoz csatlakozott a liberális párt részéről Stefan Bogdán is, aki

kérte a szenátus által eszközölt módosítás törlését.

Jorga miniszterelnök a tiltakozásokra válaszolva, kijelenti, hogy a katolikus teológiai fakultás csak az egyetem jóváhagyásával és a költségvetési keret lehetőségei között létesíthető. Ami pedig az ellenvetéseket illeti, kijelenti, hogy az országnak számos egyesült katolikus lakosa van, az alkotmány pedig az egyesült katolikus egyházat is, mint második nemzeti egyházat ismeri el. Az ellenvetést orthodox-tulzásnak tartja, amely nem egyeztethető össze a türelmes román lélekkel.

Egyéves moratóriumot kérnek a konverzió által sújtott bankok

Bukarest. (Saját tud.) Tegnap számunkban közöltük, hogy az ország összes bankjainak a szervezetei együttes tanácskozáson állást foglaltak a konverziós törvény módosítása érdekében. A bankgyűlés kiküldöttjei átadták Argetoianu pénzügyminiszternek a bankszervezetek emlékiratát, amelyben a konverziós törvény hiányosságaira mutatnak rá. Az emlékiratban felsorolt bankérdekeltségi szervezetek együttesen ezer bankot, huszmilliárd lei tőkét, huszonöt milliárd betéteket és több mint kétmillió betéteset képviselnek. A bankok képviselői az emlékiratban sajnálattal állapítják meg, hogy a konverziós törvény a hitelintézetek közreműködése nélkül készült, holott azok a kérdésben közelről érdekelve vannak. A kormány és a parlament nem számolt a hitelintézetek helyzetével és a gazdasági életben betöltött fontos szerepével. Végezetül az emlékirat a következőket javasolja:

Hogy a bankok becsületesen megállhassák helyüket hitelezőikkel szemben, s egyúttal lehetőségük legyen a jövőbeli újraéledésre, kérjük a következő módosításokat, amelyek egyébként nem korlátozzák az adósoknak a konverzió által szerethető előnyeit:

1. A követelések csökkentése ne érintse a kölcsönzött tőkét.

2. A szanált adósok által a redukált tartozások után fizetendő kamat egyenlő legyen a nemzeti bank kamatlábjával.

3. Amennyiben a konverziós törvény által okozott károk túllépnék az egyes bankok alaptőkéjét és tartalékát, ezeket a károkat térítse meg az állam, mint ahogy maga a törvény is megengedi ezt a hitelezők bizonyos kategóriájánál. Egyenlő elbánást kérnek valamennyi hitelintézet számára.

4. A 45. szakasz szerint a kezesek kötelezettsége a tulajdonosokéval egyenlő mértékben csökken, kivéve a hitelintézeteket. Kérjük, hogy ezt minden intézetre egyformán alkalmazzák.

5. Az utolsó és legfontosabb követelés — amelynek teljesítése megakadályozhatja a bukást és megadja számukra a lehetőséget tevékenységük további folytatására, hogy t. i. a 41. szakaszhoz a következő módosítótételt fűgesszék: A hitelintézetek és kereskedők csak egy év múlva legyenek végrehajthatók azon időpont után, mikor a követelésre nézve a törvény hatálya alá tartozást a bíróság megállapította.

Huzavona az új választójogi törvénytervezet körül

— Fennakarják tartani a prémium-rendszert —

Bukarestből jelentik: Tegnap számunkban jeleztük, hogy Pamfil Seicaru képviselő, a *Curentul* című fővárosi lap igazgatója, megjelentészerűen egy választójogi törvény módosítás tervét terjesztette elő, melyre a sürgős napirendre tüzést kérte. A törvénytervről zavatosan történt a szavazás. Végezetül is a képviselőház elnöksége kiadta a tervezetet a Mirto-féle választójogi tervezettel foglalkozó közjogi és közigazgatási bizottságnak. Ez fog határozni csütörtöki ülésében arról, hogy Seicaru említett tervezetét csatolja-e a Mirto tervezetéhez.

Korábbi közléseink is tudtul adták, hogy a Mirto-féle tervezet törli a prémium-rendszert. Viszont a Pamfil Seicaru tervezete nem ejti el teljesen a prémium-rendszert, hanem ezt úgy kívánja módosítani, hogy a negyven százalékos országos eredményhez jutott párt minden megyéből még egy-egy mandátumot kapjon jutalékkul.

A képviselőház ma délutáni ülése különben a szeszmonopóliumról szóló törvényja-

vaslattal foglalkozott. A tárgyalás során heves vita tört ki Cuza és Singer (zsidópárti) között. Cuza állította, hogy a moldovai kocsmárosok mind zsidók, ami öszerinte veszedelmes dolog, mert a zsidók nem olyan emberek, mint mások. Ennek igazolására a Thalmudból akar felsorolni részleteket. Többek között ilyen állításra ragadtatta magát:

— Nem akarom részletesen analizálni ezt az infámis vallást.

Singer erre hevesen tiltakozott: A zsidók vallása erkölcsös és tiszteletreméltó. Kérem az elnök urat, utasítsa rendre a szónokot.

A képviselőházban nagy zaj és felindulás keletkezett az incidens miatt.

Meghosszabbították az ülésszakot.

Bukarest. (Saját tud.) A képviselőház szerda délutáni ülésén Jorga felolvasta azt a királyi dekrétumot, amely a kamara ülészakát április 15-ig meghosszabbítja.

Legszebben fest, tisztít I. V. O.

Oradea, Uri-ucca 1, Mészáros-ucca 4. (Royal-kávéházzal szemben) és Uri-ucca 34. :: Telefon 8-53.

Riport számokban

(Nagyvárad.) Azzal tisztában van mindenki, hogy végeredményében a világ sorsát számokkal intézik el és az élet hőmérője a statisztika. Ebben futnak össze az egyes országok, világírások véreire is éppen, mint a láztábla grafikonjából a közeledő halált, vagy egészséget, éppen olyan, — sőt még biztosabban meg lehet mondani a rideg és mozdulatlan számokból, hogy valamelyik ország a vég, vagy az élet felé halad-e. Izgalmasan érdekes olvasmány e statisztika. Vetekedik a legmeglepőbb regénnyel. Abban a tekintetben fölül is mulja, hogy, míg a regény mögött ott áll az a tudat, hogy az író fantáziája szülte, a statisztika számai kérelhetetlenek, mert a valóságot jelzik. A mai modern világtörténelmet a legigazabban számokból írják. Sajnos, nem állnak rendelkezésünkre az élet minden ágára kiterjedő összefoglaló statisztikai adatok, de az alábbi néhány részlet, egyetlen nap anyagából összeböngészett pár adat is elégséges, hogy a számok szédítő világába beletekinthessünk.

Füstbe ment milliárdok

Most jelent meg a Németország dohányfogyasztására vonatkozó statisztika, amelynek adataiból csak annyit emelünk ki, hogy Németországban évente 29 milliárd cigarettát, 7 milliárd szivart, 30 millió kilogram pipadohányt szívnak el, 221 millió darab rágódohányt fogyasztanak el, 2 millió kilogram dohányport szippantanak fel.

Tessék ezeket a számokat akármilyen valutában átszámítani, — mivel minket legközelebb a lej érdekel, — mondjuk lejbe. Ha Románia ezt a hatalmas összeget bevételezhetné, a gazdasági válsága egy csapásra meg volna oldva, legalább egy időre. Arról jobb nem is beszélni, hogy milyen gyönyörű kultúrintézményeket lehetne létesíteni abból a pénzből, amit csak Németország füstért ad. A többi országok fogyasztása szintén arányban áll vele. Hirtelen csak egyetlen város, Moszkva, dohánystatisztikáját ragadjuk ki, ahol januárban 366 millió darab cigarettát fogyasztottak, februárban pedig 900 millió darabot. A cigarettaszállítás azonban stagnál, mert a gyárak teljesítő képessége messzi elmarad a fogyasztás mögött.

Ne feledjük, hogy mindössze egyetlen egy szenvedély adójáról van szó, ami az orvosok szerint ártalmas is a szervezetre, megrövidíti és megkeseríti az életet. Minden intelligens ember tisztában is van ezzel, de azért alig van, aki nem dohányzik. Természetesen mindenki másképpen indokolja akarategyengőségét.

— Ez az egyetlen szenvedélyem van nyugtatja meg magát és környezetét az egyik. Se nem iszom, se nem kártyázom, visszavonultan élek, költséges passzióim nincsenek. Ennyit csak megengedhetek magamnak.

— Nem tudok szellemi munkát végezni! — mondja az intellektuel.

— Jól esik, mit csináljak, nem tudok le szokni róla, — vallja be az őszinte. — Keveset szívok.

Titokban természetesen mindenki kiszámítja, hogy a legszolidabb dohányzás mellett is, mondjuk, a globális adójának megfelelő összeget ereszt a levegőbe. Józsanabb pillanatában úgy segít magán, hogy olcsóbb fajtához menekül és fizikailag is szánalomra méltóan vergődik a saját füstjében. Egészen közönséges eset, hogy a szenvedélyes dohányos inkább lemond a ruháról, kosztjáról, még az állásáról is, mint a dohányzási szenvedélyéről.

A dohányfronton egyébként javulás várható, a németek sutba vethetik a statisztikájukat, a gazdasági világháború, a jövőtételek szörnyű teherterele, a munkanélküliek ijeszítő milliói mellett, a trösztök, koncernnek, bankok, a köz és magánélet összeomlása mellett a dohány statisztika egészen bizonyosan magasabbra fog ugri, mert jön a strandpipa a

nők szájában. Illetve már régen nem strandpipa ez, mert valamire való világvárosban már az uccán is ezzel sétálnak a fehérmépek. Divat lett, tehát biztosítva van.

Kártyák milliói

Ezzel a statisztikai adattal szintén Németország szolgál, ahol a múlt esztendőben 10 millió csomag kártyát használtak el. Az ára lejben 1.500.000.000 lej. Jó kis apanázs az ördögnek! De ha még csak ez volna az ördög! Arról még a németek sem tudtak statisztikát készíteni, hogy a 10 millió csomag kártya segítségével mennyi pénzt veszítettek el. A Tardieu terv szerint a Dunaszövetség révén a középeurópai államoknak nyújtandó kölcsön csak pinkapénz számba jöhet mellette. Sőt még az a pénz is semmi ahhoz képest, amit az újabb 10 és 10 millió csomag kártyán el fognak veszíteni, mert, aki az ördög névjegyét szorongatja a markában, az egészen az ördögé maga is vagyontól, családotól, mindenestől. A világháború egyszerű gyermekesintalanság ahhoz a pusztításhoz mérten, amelyet a kártya végez a világon. Vagy — mondjuk, — milyen halvány mellette az a statisztika, amely megállapítja, hogy az angol font meglödulése alkalmával száz angol milliomos veszítette el a vagyonát és ezzel a számuk 385-re apadt. A bukott milliomosokat azonban a kártyások még mindig irigylhetik, mert pl. a legsúlyosabb veszteséget egy olyan lord szenvedte, akit „40 millió font sterlingre becsültek” és most csak 10 millió fonttal proletárkodik. A másik ismert hajótulajdonos 30 millióról 5-re „olvadt le.” Mi ez azonban a „leégett” kártyáshoz viszonyítva, aki még „az ingét is elvesztette” sőt elveszti az én, a te ingedet is, a becsületét, a lelki üdvösségét, az emberi méltóságát, jövőjét, mindenét; de azért az előírás szerinti „hideg vérrel” és unottan intve csak annyit mond: „Vesztő szériában voltam.” A revolver és külső effektusai feltűnő tragédiák száma azonban elenyésző csekély azokhoz a titkolt tragédiákhoz viszonyítva, amelyet a 10 millió kártya okozott csak Németországban. Ha a világ kártya-statisztikája a kezünkben volna, le sem mernék írni azt a megdöbbentő poklot, amelynek lángjaiban vergődik az egész emberiség az enyhe „jobbozunk”-tól kezdve a smen de ferig, makkáig. Ugy az angol, mint a newyorki tőzsde fekete napjai szelid délibábok az őritő valóságához képest.

Kár, hogy hirtelenében nem tudjuk ideírni a másik két szenvedély, az alkohol és a fehér mérgek statisztikáját. A fehér mérgek leküzdésére a Népszövetségnek külön szakosztálya van, amelyek birtokában vannak a hozzávetőleges adatok. Csak annyit tudunk róla az időszertől, hogy nevezett szakosztály a megdöbbenéstől azt sem tudja, hol kezdje meg a védekezést. Ez a tehetetlenség egyébként apai örökség.

Érdekes számok

Ennyi szomorú statisztika mellett megnyugtató közöljük az alábbi pár érdekes számot, amely szintén ezekben a napokban látott napvilágot:

Németország naponta 20 millió levélbelleget quárt, amelyhez 4.000 tonna papírt használ fel és a gépek mellett stb. 4.000 munkás dolgozik.

Az iskolai statisztika szerint ugyancsak Németországban hétmillió a tanulók száma.

Az elképesztő számok mellett azonban a békát nem Németország, hanem Newyork nyelte le, ahol éventekint harminc millió pár békacombot fogyasztanak. Csikágó megelégszik 18 millió párral, míg San-Franciskónak alig évi 8 millió jut.

Hogy mi romániai kisebbségek hány békát nyelünk le naponta, arról jobb nem beszélni.

R—y.

TÁRSADALMI ÉLET

A NAGYBANYAI LEÁNYKLUB Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepén diszgyűlést rendezett a Kath. Otthonban. Megnyitót mondott Szőke Béla prépost, a klub egyházi tanácsadója, majd Kovács Nusi zongorajátéka következett. Lengyel Erzsike elnöknő az egyesület célját ismertette, Illia Vali szavalt. Majd Pakocs Károly papköltőnk mondott gyönyörű ünnepi beszédet, amelyben az új, a megtisztult francia leányt mutatta be. Csizér Potyi egy Pakocs-verset szavalt s a leányklub indulója zárta be a műsort. A termet zsufolásig megtöltö, lelkes közönség még sokáig ünnepelte Nagybánya vendégét: Pakocs Károlyt.

MUKEDVELŐI ELŐADÁSOK CSIKBAN. Csikszerebről jelentik: Vasárnap este Csikszentgyörgy és Csiksomlyón rendeztek falusi székely mükedvelők jótékony célú műsoros estélyeket. Különösen a csikszentgyörgyiek tettek ki magukért, ahonnan tulajdonképpen a szöttes-bálok gondolata elindult. Itt Incze Domokos főesperes mondott prólogot és hívta fel a nagyszámú érdeklődő figyelmét az ősi székely viselettel, az ősi székely ére nyek megőrzésére. Csikkozmaszon szombaton az „Új rokon”-t adták elő a lelkes mükedvelők kitűnő anyagi és erkölcsi eredménnyel. Csikszentmáson Bálint Vilmos plébános, szerző rendezésében hetedikszere adták elő kitűnő szerzeményét, „A dúsgazdag” című vallásos drámát. A közönség nem tud betelni a leket megindító, drámai erejű színművel. Az előadásokon vidéki falukról is nagyon sokan vettek részt.

GÖDEMESTERHAZÁN, a marocvölgyének festőien szép vidékén, ahol a kisebbségi magyarok a mai nehéz időknek munkanélküli tragédiás életét küzdik át, kultúrnapot tartottak. Ünnepeket a magyarság s anak keretében a róm. kath. egyház. Megkuporgatott, szűk pénzecskejéből is akart áldozatot hozni vallásáért, fajaért, gyermekeiért e nép. Mint egy lélek, úgy dobbant össze a közönség a műsor impresszióinak hatása alatt. A magyar ruhás kis gyerekek tánca, az énekszámok, jelenetek mind hatásosak voltak.

Elismeréssel kell adóznunk a róm. kath. egyház agilis, tevékeny gondnokának: Brozek károly főmérnöknek és nejeének, akik az ünnepséget megteremtették.

A SZATMÁRI LORÁNTFFY ZSUSZANNA EGYESÜLET vasárnap este tartotta szezonzáró teacstélyét a ref. leányiskola tornacsarnokában nagy közönség érdeklődése mellett. Az estély műsorát Gecsey Ica kedves prologja vezette be, majd a Református Iparos Dalárda énekelt egy magyar dalegyveleget Cseckedy Károly kántor lendületes vezényletével. Winkler Manyi zongorajátéka után Erdődy Sándorné hatásosan szavalt egy melodramát, míg Homoki András saját költeményeiből olvasott fel és tanujelét adta annak, hogy egyik legizmosabb fiatal költőtehetségünk. Székely Kató magyarnótákat énekelt frenetikus sikerrel, majd az egyesület nőtagjai teával vendégelték meg a közönséget, utána pedig vidám hangulatu táncmulatság következett, amely az estély vendégeit a késő éjszakai órákig együtt tartotta.

Venczel Pál
mázolómester

Uri-ucca 17.

Vállal mindennemű épület és butor-mázolást jutányosan. — A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérem

Ne üljön pontra az ERDELYI LAPOK nélkül. Az E. L. olyan kalauz, mely nem csak informál, de irányt is mutat.

Belgrá kormány stinában. perces bes lyozta, ho a Zsifkovi azokat a mint előde Jugos

mény ura mány táv Marinkovi előtérbe. kellett jom kötetesei kölcsön m jugosláv halasztást.

Párisb niszterelnő számolt b ményéről az angol á

Párisb tisztelői sz kettét ren tére, amel nyujt a D tatni fogja hatalmak mok maga Olaszorszá romszáz p hivottak

Franc bizottság kormány lyébe fran bizottául

Békés het közle báról jel lonta—Bé kedést cs az utasok kell szálla plomáciai hatóságok a Körösök gondatlan károkat o

Váltó előtt. Buc Tamás her tóhamisítá rádot, akié jót, de a le el. Br. Wa nap kezdte orvosszaké holista és számítható

Lapzá: jelentik: I Budapest jelenik m informativ donosok é latnak, ho meg a reg tele nagy

A ren a magyar történet le

Bemutatkozott az új jugoszláv kormány

Belgrádból jelentik: Az új jugoszláv kormány szerdán mutatkozott be a szkupstinában. Marinkovics miniszterelnök ötperces beszédet tartott, amelyben hangsúlyozta, hogy kormánya folytatni óhajtja a Zsifkovics-kabinet politikáját és ugyanazokat a külpolitikai irányelveket vallja, mint előde.

Jugoszláviában általában az a vélemény uralkodik, hogy a Zsifkovics-kormány távozására azért volt szükség, mert Marinkovics csak ezen az úton kerülhetett előtérbe. Viszont Marinkovicsnak azért kellett jönnie, mert az ő külpolitikai összeköttetési biztosítják az azonnali francia kölcsön megkötését, amely a tarthatatlan jugoszláv pénzügyi helyzete miatt nem tűr halasztást.

Óriási diszlakoma a dunai szövetségtér öröme

Párisból jelentik: Tardieu francia miniszterelnök szerdán minisztertanácsban számolt be a londoni tanácskozásainak eredményéről és nagyobb vonalakban vázolta az angol álláspontot.

Párisból jelentik: Tardieu pártívei és tisztelői szerdán este 2000 terítékes bankettet rendeznek a miniszterelnök tiszteletére, amelyen Tardieu részletes ismertetőt nyújt a Dunaszövetség tervéről és tájékoztatni fogja a jelenlevőket a külföldi nagyhatalmak és az érdekelt közép-európai államok magatartásáról. A banketten, amelyre Olaszországból 6000 rákot rendeltek, háromszáz pincér fogja kiszolgálni a meghívottakat.

Franciaország új kiküldötte a négyes bizottságba. Párisból jelentik: A francia kormány az elhunyt Arisztide Briand helyébe franciaországi népszövetsége megbízottául Paul Boncourt nevezte be.

Békéscsaba felé is csak átszállással lehet közlekedni az árvíz miatt. Békéscsabáról jelentik: A Nagyvárad—Nagyszalonta—Békéscsaba vonalon a vasutközlekedést csak úgy lehet lebonyolítani, hogy az utasoknak a gyomai Körös-hídnál át kell szállaniuk. Körössy békési főispán diplomáciai összeköttetést keres a román hatóságokkal, akiket kérni fog arra, hogy a Körösök és Maros gátjait emeljék, mert gondatlanságuk magyar területen súlyos károkat okozott.

Váltóhamisító mágnás a törvényszék előtt. Budapestről jelentik: Eszterházy Tamás herceg ügyvédje még a múlt évben, váltóhamisításért feljelentette br. Watzdorf Konrádot, akiért a herceg nagyszegű váltókon állt jól, de a legtöbbjének valódiságát nem ismerte el. Br. Watzdorf tagadta a hamisításokat. Tegnap kezdtek meg a bűnügyi fő tárgyalást. Az orvosszakértők szerint Watzdorf ugyan alkoholist és degenerált, de mindezek dacára beszámítható.

A nyomdász-sztrájk miatt csütörtökön sem jelennek meg a pesti lapok

Lapzártakor este fél 9 órakor Budapestről jelentik: Lapunk más helyén megírtuk, hogy Budapesten egyelőre egyetlen napilap sem jelenik meg. A kormány „Esti Hírek” címen informatív jellegű lapot adott ki. A lap tulajdonosok és nyomdászok tárgyalásokat folytatnak, holnap azonban még nem jelennek meg a reggeli lapok s a tárgyalások kimenetele nagyon kétséges.

A rendőrség a legnagyobb eréllyel vigyáz a magyar főváros rendjére. Zavargások nem történtek s csak a József-köruton tartóztattak le néhány tüntetőt a fővárosi főkaputól.

Megkezdődött a négy európai nagy-állam tanácskozása a dunai terv fölött

Az angol és a francia álláspont ellentétben van egymással

A francia és angol sajtó még a Tardieu és MacDonald vasárnapi és hétfői találkozásának a hatása alatt áll, s a két sajtó ellentétes hangulatából kiolvasható, hogy a vezető európai hatalmak csakugyan nem egyeztek meg a dunai államok rendezése dolgában. A franciák mintegy rábeszélnek akarják az angolokat, hogy a dunai gazdasági szövetkeztetés árán megkapják a közép-európai államoknak adott kölcsöneiket. Viszont az angolok azért hüvösek, mert nekik a gyarmatállamaik európai gabonakereskedelmével is számolniuk kell és éppen ezt huzná kereszttül a dunai államok gabonafölöslegeinek az európai elhelyezése.

Angol szempontból egy egészen fizetőképes és felszabadult Európa kellene, mely a régi egyensúlyozottsággal intőzné a maga ügyeit. Francia szempontból az általa létesített európai egyensúly kellene, mely angol és francia befektetésekkel hozná ki a maga gazdasági és politikai hasznait. A két felfogást a mai békerendszer és különösen annak jóvátételi köteleességsorozata választja el egymástól.

Szerdán délután már a franciákon és angolokon kívül a németek és olaszok is továbbfolytatják a tanácskozást ezen a szembeálló két nagy felfogáson. A tárgyalások nagyjelentőségűek lesznek, akkor is, ha eredményük lesz, de akkor is, ha nem lesz eredményük.

Az angol és francia sajtó szembenállása.

Párisból jelentik: A *Le Journal* rábeszélően hangoztatja Anglia felé, hogy a dunai szövetség megteremtésének gazda-

sági és pénzügyi előnyei elsősorban Anglia javára szolgálnának. Ezen a réven biztosítékot és kárpótlást nyerne a már elvesztettnek hitt közép-európai kölcsönre nézve. A lap nagy várakozással néz a londoni nagy tanácskozás elé és erősen bizik a tárgyalások sikereiben.

Általában úgy a jobb, mint a baloldal lapjai a vasárnapi és hétfői londoni megbeszéléseket máris döntő eredményűeként tüntetik fel és igen egyértelműen örvendeznek rajta. Azt a közhangulatot kívánják mintegy központi sugalmazásra fölkelteni, hogy a dunai szövetség terve egyenes irányban halad a megvalósulás felé.

Londonból jelentik: Az angol sajtó továbbra is megmaradt tartózkodó álláspontján. A munkáspárt lapja, a *Daily Herald* a párisi sajtó lelkesedésével foglalkozik, s abból azt a következtetést vonja, hogy Franciaországnak az előzetes tárgyalásokon mégis sikerült valami előnyös helyzetet biztosítani a maga álláspontja részére. A lap hibáztatja a preferenciális vámrendszer alapján való dunai együttműködés tervét, mert, szerinte, ez végleges békehelyzetekhez nem vezethet.

Az egyik legtekintélyesebb pénzügyi lap, a *Financial News* kevesli az Angliának felajánlott tizszázalékos preferenciális kedvezményt. Azt mondja, hogy a londoni pénzügyvilág ezen az úton se lesz hajlandó a dunai terv pénzügyi támogatására. A lap a háborús jóvátételi terhek kérdésének a gyökeres rendezésén keresztül véli csak a helyzetet megoldhatóknak, s a dunai szövetkeztetéshez is az alapkérdés elintézését látja előbb szükségesnek.

A magyar kormány nyílt lázadásra való tekintettel tiltotta be a Népszavát

A képviselőház tárgyalta az előállított bonyodalmat

Budapestről jelentik: A *Népszava* című szociáldemokrata napilapot a belügyminiszter rendeletére elkobozták és a lap megjelenését megszüntették. Erre a szociáldemokrata munkásság általános szedősztrájjal válaszolt, ami miatt az összes budapesti lapoknak lehetetlenné tették a megjelenést.

Egyébként a magyar főváros képe nyugodt, a képviselőháznál vártak csoportosulást, de annak a környékén is teljes a rend és nyugalom.

A képviselőház keddi ülésére legkorábban a szociáldemokrata képviselők érkeztek. Napirend előtti felszólalásra kértek engedélyt, de Puky Endre alelnök az engedélyt nem adta meg, s megtagadta a független kiszegapárti képviselők hasonló előterjesztését is.

A képviselőház ülésén az elnök a napirend előtti felszólalások iránti kérvényt a plénum elé terjesztette, a képviselőház 42 szavazattal 26 ellenében szintén elutasította az engedélykéréseket. A szociáldemokraták viharos lármával fogadták a határozatot.

Később aztán a napirendi vita során talált alkalmat Farkas István képviselő, hogy a szociáldemokrata párt nyilatkozatát felolvassa. A nyilatkozatban tiltakoznak a *Népszava* betiltása ellen és azt alkotmányellenesnek minősítik.

Erre Károlyi Gyula gróf miniszterelnök is felolvasta a kormány deklarációját.

A kormány azzal indokolja a *Népszava* elleni eljárást, hogy a lap nyílt lázadásra izgatott.

A kormány nyilatkozata után a keresztény független párt nevében Hunyadi Ferenc gróf szólalt fel. Elítéli a szociáldemokraták forradalomra izgató módszerét és magatartását. Azonban felemeli tiltakozó szavát a *Népszava* betiltása ellen is, mert ebben a polgári és sajtószabadság guzsbakötését látja.

Hasonló értelemben szólal fel Ulain Ferenc is a független kiszegapárt nevében.

Nyilatkozik a sajtófőnök.

Budapestről jelentik: Hlatky Endre sajtófőnök tegnap nyilatkozott a *Népszava* betiltásáról és az általános nyomdász-sztrájkokról. Kijelentette, hogy mindaddig, míg a budapesti nyomdászok nem térnek vissza munkahelyeikre, nem tárgyal a *Népszavát* betiltó kormányrendelet visszavonásáról.

Egy ezredes lelőtte a háziasszonyát

Bukarestből jelentik: Tolescu Vasile ezredes ma délelőtt revolverrel életveszélyesen megsebesítette lakásadónőjét, Popescu Mária-t, mert erőlyesen követelte lakbértartozásának megfizetését s ezen össze-

A Zeppelin léghajó romániai postát is visz Délamerikába

Temesvárról jelentik: Értesítés érkezett a temesvári postára, hogy a „Graf Zeppelin” léghajó rendszeres délamerikai repülőútján Romániából is szállít postát. Az értesítés egyelőre azt közli, hogy Friedrichshafenből április 17-én és május 1-én indul a léghajó. A későbbi programot majd közzé teszi a posta. A léghajó Amerikába három nap alatt teszi meg az utat. Szállít postai küldeményt Argentína, Bolivia, Chile, Brazília, Paraguay, Peru és Uruguay számára.

A Zeppelin postája felvesz továbbításra levelet, levelezőlapot, üzleti papirokat, nyomtatványokat és „minta érték nélkül” küldeménye-

ket, akár ajánlottan, akár közönséges küldeményként.

Ezek közül a Braziliába szóló postai küldeményekre a rendes postaköltségen kívül minden 5 gramm után 54 lejes felülbélyegzés szükséges. A többi említett délamerikai államokba küldendő küldeményeknél 25 grammonként 74 lej a (szupertaxa) felülbélyegzés, a rendes portoköltségen kívül.

A küldeményeket 3 nappal a Zeppelin indulása előtt kell feladni, mert ezeket Bukarestben gyűjtik össze és onnan küldik együttesen Friedrichshafenbe. A szupertaxát rendes levélbélyegben kell leróni.

Szerdán nem jelentek meg a budapesti lapok

Országos nyomdász-sztrájk Magyarországon a Népszava elkobzása miatt
Két új napilapot indított a magyar kormány.

Budapestről jelentik: A vizsgálóbíró vasárnap reggel értesítette a főkapitányságon Burray Gyula rendőrtanácsost, hogy a Népszava vasárnap reggeli számának elkobzását rendelte el, a lap „A nyugtalan lelkiismeret tombolni kezd” című vezércikke és ugyanebben a számban levő „Tizedik éve...” című cikke miatt. A vizsgálóbírói indokolás szerint mind a két cikkben osztályellenes igazítás van. Erre a rendeletre a rendőrség a Népszava kiadóhivatalában, az újságárusítóknál, kávéházakban, trafikokban található összes példányokat elkobozta.

A belügyminiszter kedden kiadott rendeletével a Népszava megjelenését és terjesztését az ország belső rendjéről és biztonságát veszélyeztető közleményei miatt

egyszer és mindenkorra betiltotta.

Ez a belügyminiszteri rendelet természetesen nagy feltűnést keltett Budapesten és a szociáldemokrata-párt azonnal értekezletre ült össze, amelyen elhatározták, hogy nyomdász-sztrájkot indítanak. Egyelőre csupán a budapesti lapok szerdái számai nem jelennek meg. A sztrájkjal kapcsolatosan természetesen a kormány minden intézkedést megtett úgy a rend fenntartására, mint a közönség tájékoztatására vonatkozólag.

Dr. Andréka Kálmán főkapitányhelyettes intézkedett, hogy ha esetleg rendszabályok alkalmazása válnék szükségessé, a karhatalmi készültség rendelkezésre álljon. Rendőri beavatkozásra azonban eddig nem volt szükség.

Két új lapot indít a kormány.

Mivel szerdán reggel már nem jelentek meg a lapok, a kormány elhatározta, hogy a sztrájk tartamára külön lapot ad ki, hogy a közönség ne álljon tájékozatlanul az eseményekkel szemben. Szerdán reggel már meg is jelent a „Reggeli Hírek” és délben a „Déli Hírlap”.

A Reggeli Hírek vezércikkében rámutat arra, hogy a Népszava betiltására a sztrájk szervezete általános sztrájkjal válaszolt. Ezért a Reggeli Hírek megjelenésével a közvélemény tájékoztatását tűzte ki céljául.

— A józan közönség, — írja tovább a Reggeli Hírek — tisztában van azzal, hogy tovább már nem lehet tűrni azt a képtelen igazítást, amely most már országosan folyik és vakmerőségében nyílt támadásra, sőt fegyveres megmozdulásra igazított. De a magyar közönség tájékozva van azokról a komoly szándéku erőfeszítésekről is, amelyek a nagyhatalmak kezdeményezésére történtek a dunamenti államok válságá-

nak megoldására. Ezért remélhetünk egy jobb jövőt és helyezettünkben beállható lényeges javulást.

— Szükségünk van azonban — folytatja a lap — még néhány hónapra, amelyen keresztül kell vergődnünk és — jobban mint valaha — be kell bizonyítanunk önuralmunkat és kitartásunkat. Ezeknek a válságos időknek fordulóját használta fel a szociáldemokraták lapja, hogy olyan eszközökkel, amelyeknek alkalmazása egyszerűen már katasztrófába vitte az országot, szítsa az elégtelenséget, hogy azután felszabadítsa az országrombolás gyilkos szellemét.

— Nincs ország Európában, amely ilyen teroszerű és nemzetellenes romboló munkát ilyen kritikusan pillanatban eltűrne. Legkevésbé teheti ezt meg Magyarország. A sztrájk terrorisztikus fellépése nem befolyásolhatja a kormányt abban, hogy kötelességet teljesítse. Bármilyenek legyenek is a következményei: feleljen érte azoknak lelkiismerete, akiknek lelketlen és hazafiatlan viselkedése ezt a helyzetet tudva és teroszerűen felidézte.

Kié az elsőség? Nemrég Thornton angol tudós egy londoni szaklapban mint új találmányt mutatott be egy magas feszültségű áram mérésére szolgáló abszolút voltmétert, amely két sima és párhuzamos fegyverzet között aszimmetrikusan függesztett érc ellipszoidból állott. Lombardi tanár a Pápai Tudományos Akadémia tagja ebben az állítólag új típusú voltméterben saját találmányára ismert rá, amelynek tervét és mintáját 36 évvel ennek-előtte készítette el a zürichi egyetem fizikai laboratóriumában és amelynek részletes ismertetésével 1895-ben az említett egyetemen doktori címet is nyert. Természetesen megtette a szükséges lépéseket, hogy megóvja elsőbbségét és a szobánforgó voltmétert a maga találmányának ismertesse el.

CSILLAGSZÁLLÁS cím alatt megjelent Csűrös Emília legújabb könyve. Az izléses kiállítású könyv ifjúsági és gyermekszindarabokat, prólókat és köszöntőket tartalmaz. A szerző alaposan ismeri a gyermeki lelket s a könyv minden sorából a gyermekek iránt való szeretet csendül ki. Szülők nem adhatnak értékesebb és hasznosabb ajándékot gyermekeiknek, mint Csűrös Emília: Csillagszállás című könyvét. A könyv bolti ára 60 lej, az Erdélyi Lapok utján 50 lej. Pénz előzetes beküldése esetén portómentesen küldjük, utánvétellel 20 lejjel drágább

ORVOSI TANÁCSADÓ

Az újszülöttek szemgyulladásairól

Mikor az újszülött a világra jön és a környezete átesik a megérkezésével járó első izgalmon, meg szokták nézni az arcvonásait, hogy a család többi tagjaival a hasonlóságot megállapíthassák. Ilyenkor azután a szemének a színe dönti el a kérdést. Az új jövevény még nem nagyon kíváncsi a világra nem sokat nyitogatja a szemét. Ha mégis kinyitja, újabb nehézség előtt állanak a család tagjai, mert a kicsinek a szeme nem nagyon hasonlít a többiekéhez. A kérdés továbbra is napirenden marad, mind több a bonyodalom, mert az újszülött szemének a színe változik s csak később kapja meg rendes színét, ami az élet további folyamán sem marad mindig ugyanabban az árnyalatban. De van valami haszna az érdeklődésnek! Ha valami szokatlan észlelnék, keresik annak az okát. Észreveszik, hogy a gyermek szemének a belső zugában kevés váladék van. Ez azonban legtöbbször néhány nap alatt eltűnik s nem okoz különösebb zavart. Oka legtöbbször az, hogy a születéskor a baba az újszülött szemébe szemcseppeket tesz, amely néha néhány napig igazítja a szemet, de amelyet a baba köteles a szembe cseppenteni, mert ezzel elejét veszi egy nagyon súlyos szembetegségnek, amely az újszülöttek ezreit vakította meg eddig, amíg ezt a védő becséppentést nem tették általánosan kötelezővé.

Másik oka lehet az, hogy a csecsemő fürösztésénél nem járnak el elég gondosan és ugyanabban a vízben mossák meg a szemét, amelyben fürösztik, vagy már meg is fürösztötték. Akármilyen tiszta minden, a fürösztő vízben nem szabad az arcot mosni. Arra a célra külön kis tál kell, külön kis tiszta ruhával, amit csak erre a célra használunk és lehetőleg naponta kifőzünk, mert csak így védhető meg a szem attól, hogy a mosdatással ne kerüljön bele szennyező anyag. Sokan össze tévesztik a fürösztést a ruhamosással és a fürösztéskor a használt penlekával teszik bele a vízbe a csecsemőt és azzal mosdatják. Így egy csapásra két legyet vélnék megcsapni s nem is gondolnak arra, hogy nincsen semmi értelme az olyan fürösztésnek, amelyikkel a piszkot vízben felhígítva, juttatják az újszülött bőrére s nem ritkán a szemébe is. Ilyenkor nem lehet csodálkozni azon, hogy szegény kis gyermeknek csipásodik a szeme. Ezt a bajt, ha idejében figyelmeztetik a környezetet a hibára, hamar meg lehet gyógyítani. Sokszor már az is elég, hogy nem mossák többé fürdővízben a szemét, hanem erre a célra való külön tiszta vízben. Ha ez nem elég, akkor tanácsos orvoshoz fordulni minél előbb.

De egy napig sem szabad várni és próbálkozni, ha az újszülöttnak szemhéjai kezdenek dagadni, vagy a váladék, ahelyett, hogy fogyna, szaporodik. A hivatását komolyan vevő baba ilyenkor figyelmezteti a szülőket, hogy hívjanak orvost, nehogy komolyabb baj esetén későn keressenek segítséget. Sajnos, nem minden esetben sürgeti a baba az orvos megkerdezését s hogy tekiuttyát növelje, maga fog hozzá a beteg szem gyógyításához. Máskor a szülők nem hiszik el, hogy olyan kis gyermeknek komoly baja lehessen és halasztják az orvos megkerdezését. Sok esetben természetesen a szomszédasszonyok is beleszólnak a dologba s nem gondolják meg, hogy milyen végzetes bajt okoznak azzal, hogy így vigasztalják a fiatal asszonyt: „soh' se búsuljon, a Szabóné gyermekének is ilyen volt a szeme s meggyógyult magától, vagy a Juhosné gyermekének is meggyógyult a szeme, csak egy kis anyatejet fejtek bele; nem kell minden semmiséggel orvoshoz futni.” Az idő pedig ez alatt könyörtelenül halad tovább s vele együtt növekszik a baj is. Mire meggyőződnek róla a szülők, hogy komoly a baj, legtöbbször már a szem sorsa meg van pecsételve s a teljes, vagy részleges vak-ság a sorsa az újszülöttnak.

Keserves egy érzés az orvosnak is, amikor egy ilyen súlyos szemében szenvedő gyermeket pl. két hetes korában visznek hozzá s látja, hogy a sok váladék elpusztította a szemnek a szaruhártyáját s a szemgolyó kifehélyesedve, átlukadvan mered felé s már segítséget nem nyújthat. Ilyenkor már mindegy, hogy mi volt a késő oka! A baba mulasztotta-e el a születéskor a kötelező csepegtetést, a hozzátartozók voltak-e tudatlanok, vagy hitetlenek, vagy olyan elhagyott helyen laktak, ahol orvosi segítséghez nem jutottak, a gyermek megvakul.

De vegyük a jobbik esetet. Azt hogy nincsen komoly baj és mégis elhívják az orvost. Mi történik? Az orvos megállapítja, hogy nem a látást veszélyeztető szemajról van szó, hanem például, hogy a kicsinek nincsen kifejlődve a könnyvezeték s azt kell kezelni. Vagy észreveszi, hogy a szem olyan, mintha maró anyag került volna bele. A nyomozás folyamán kitudódik, hogy a baba régi szert használt, amelyet már besűrűsödött, vagy a cseppentőjébe beszáradt és így a szembe jutva, azt megmarta. Szerencsére ez nem történik meg gyakran és meggyógyul utána a szem.

Ha a betegség és annak oka tisztázódik, már legtöbbször a segítség biztos útja is meg van adva és nem kell bizonytalanságban aggodalmaskodnunk, vagy a szerencsében bízva, várni, amíg a dolog jobbra, vagy balra eldőli; a szülőket nem terheli gyermekük hibás látása, vagy teljes vak-sága.

Dr. F.

gü szellem
után Vas
ránkat a
Józsefnek
den szüle
ideig ügy
birák kor
redt az i
pédesség
az irodal
sokat és
lusz) és
ne nevez
nyílt meg
mellett a
néhány r
meg arck
magyar r
lehetne, a
előt han
magyarul
zött írta
ben és a
mosai, Eg
berek, Pé
Dixi, Jur
népszerűs
minden r
található
terméken
tünt fel,
völt és 18
Bécsbe, h
tudósítása
nuár 26-á

intézet je
szonnyeg
ként ziva

reken. Te
tüntek fel
kok egyes
mintára it
hér bottal
mennek, r
denki lass
valaki jön
gára, hogy
Gussi ren
elrendelte,
désénél fe
posztoló r
oldalára á
ján, ha e
hérbotot;
messzebb
ezenkívül
— ahol re
gassák ut
utszakasz
a járműve
tos ember

Szatmárró
ról Bikszá
nyú vonat
szerencsétl
tengelye el
rántotta az
is. Szerenc
utasok és
ki még cse
zivar nem

HIREK

Felelős szerkesztő: **Perédi György**

Kolozsvári szerkesztő: **Dr. Sulyok István**
Cluj, Piața Unirii 13. — Telefon 802.

1823
április
7.

Vas Gereben születése

A száztiz esztendő előtti termékeny magyar humusz szinte egymásután adott életet a ragyogóbbnál-ragyogóbb tehetségű szellemóriásoknak. Petőfi és Madách után Vas Gerebennel gazdagította kultúránkat a sors. Eredeti néven Kadakovics Józsefnek hívták s a tolnamegyei Fügeden született. Iskolái elvégzése után egy ideig ügyvédskedett; de a literáris táblabírók korában benne is csakhamar felébredt az irodalmi ösztön, szakított az ügyvédséggel és Vas Gereben néven kizárólag az irodalomnak élt. Sokoldalú író volt, sokat és sokfelét írt s Rákosi Viktor (Sipulusz) és Mikszáth Kálmán elődjének lehetne nevezni. Mint ügyvédnek bő alkalma nyílt megismerkedni a néppel és a pipaszó mellett anekdotázó táblabírákkal, kiknek néhány regényében mesteri kézzel festette meg arcképüket. Tözszyókeres, zamatos magyar nyelve, stílusa ma is iskolapélda lehetne, amikor az irodalmi nemzetköziség elvét hangoztatva, egyre kevésbé tudnak magyarul a magyar írók. 1857 és 1867 között írta legtekélyesebb regényeit Vas Gereben és a Régi jó idők, A nemzet napszámokai, Egy alispán, Nagy idők, nagy emberek, Pörös atyafiak című regényei, a Dixi, Jurátus élet stb. című korrajzi olyan népszerűsége tettek szert, hogy majd minden magyar családi könyvtárban fel találhatók. Hírlapírói működése alatt termékeny publicisztikai munkásságával tünt fel, igen éles szemű politikai újságíró volt és 1868-ban is mint újságíró utazott Bécsbe, hogy a delegációról a pesti lapokat tudósítsa. Ott halt meg Bécsben, 1868 január 26-án.

Időjárás. A budapesti meteorológiai intézet jelentése szerint a következő huszonnégy órára szeles idő várható, helyenként zivatarokkal és lehüléssel.

Szeretettel segíts a fehérbotos embereken. Temesvárról jelentik: Fehér botok tüntek fel Temesvár uccáin. A temesvári vakok egyesülete elhatározta, hogy külföldi mintára itt is az egyesület minden tagját fehér bottal látják el, hogy ha az uccán végigmennek, mindenki felismerje őket; hogy mindenki lássa a látók közül, hogy most olyan valaki jön, aki nem tud egyedül vigyázni magára, hogy másoknak kell helyette vigyázni. Gussi rendőrkezes ezzel kapcsolatban most elrendelte, hogy ha valamely ucca kereszteződésénél feltűnik a fehérbotos vakember, az ott posztoló rendőr köteles a vakot az ucca másik oldalára átsegíteni. De a város minden pontján, ha egy rendőrségi alkalmazott ilyen fehérbotot: azaz vakot lát, köteles azt a legmesszebbmenően támogatni. A rendőrkezes ezenkívül felszólította a közönséget is, hogy — ahol rendőr nincsen — a járókelők támogassák uccakereszteződésnél, vagy veszélyes utszakaszokon a vakokat. Különösen felhívja a járművek vezetőinek figyelmét a fehérbotos emberekre.

Kisiklott a szatmár-bikszádi vonat. Szatmárról jelentik: Hétfőn délután a Szatmárról Bikszád-füzdőre közlekedő keskenyvágányú vonat Avafelsőfalu közelében kisiklott. A szerencsétlenséget az okozta, hogy a postakocsi tengelye eltört, a kocsi kiugrott és magával rántotta az utána következő két személykocsit is. Szerencsére ezekben a kocsikban nem voltak utasok és így emberéletben nem esett kár, senki még csak meg sem sebesült. A forgalomban zavar nem történt.

Lemondott Tasca berlini követ. Bukarestből jelentik: Tasca berlini követ benyújtotta lemondását Ghika külügyminiszterhez, azzal az indoklással, hogy ezután teljesen gazdasági tanulmányainak akarja szentelni idejét. Helyébe Petrescu Comen, Románia ezidőszerinti vatikáni követe kerül. Comen utóda pedig — a Lupta szerint — Bilciurescu, jelenlegi varsói nagykövet lesz, akinek helyébe Viktor Cadere volt váradi jogakadémiai tanár, a sziguranca jelenlegi vezérigazgatója kerül. Ugyancsak biztosra veszik azt is, hogy Radu Diuvarát washingtoni követté nevezik ki.

Urinő, mint országos szélhámos. Bukarestből jelentik: Mária királyné udvarhölgye jelentést tett a jassi-i rendőrségen, hogy az egész ország területén egy szélhámos banda működik, amely egy állítólagos Cetatea Universitara alapra gyűjtést rendez. Ebben a bandában szerepel egy jó családból származó nő is, aki Lovovari asszonynak, Mária királyné udvarhölgyének játsza ki magát és, mint a társaság elnöknője szerepel. Miután neki, az igazi Lovovari asszonynak, ehhez a társasághoz semmi köze, sőt annak létezéséről és céljairól nem is tud, feljelentést tett a szélhámos banda ellen, amely most Jassi területén működik. A rendőrség erélyes nyomozást indított a titokzatos társaság ügyében.

Budapesttől Kalkuttáig mezitláb. Az előjáték a békebeli Nagykanizsán zajlott le. Farkas Erzsike, a népszerű kanizsai rendőrkapitány lánya úgy élt, mint a legtöbb vidéki urilány. Néhány bál. Tennisz. Jégpálya. Aztán letelepedett Kanizsán egy fiatal festő: Sas-Brunner Ferenc. Festőiskolát nyit. A növendékei között a legtehetségesebb Farkas Erzsike volt. A festőiskolai idillnek boldog házasság lett a vége.

A fiatal művészpár puritán életet élt. Vegetaristák voltak. Szandálban jártak télen-nyáron. Egy kislányuk született. Erzsikének keresztelték. A gyerek gyorsan nőtt. Örökölte szülei művészi tehetségét. Amikor már 16 éves volt, az anyja felvitte Pestre. Festő és szobrásznövendék lett az Akadémián. A magyar fővárosban azzal keltettek feltűnést, hogy télen-nyáron mezitláb és szandálban jártak. Szépek voltak azért együtt: mintha testvérek lettek volna, nem anya és lánya.

Néhány évvel ezelőtt levelet írtak Kalkuttába — Rabindranath Tagorénak. A hinduk nagy költője a magyar nyelvű levelet elküldte Germanusz Giulának, aki a senteniketani egyetemen tanított. Germanusz néhány udvarias sorban válaszolt Sas-Brunnernek. Ez a válasz döntő hatással volt a két nő sorsára.

Mezitláb, gyalog, szandálban, utnak indultak. És olyan puritán életmód mellett, aminőtők folytattak, nem volt nehéz megélniök Indiában sem. Éjszakánként, holdfény mellett, táncoltak a hinduknak, akik hamar megszerették a két különös magyar urinőt. Nappal festettek. S a képeiket valósággal kapkodták a hinduk. Pénzt azért nem fogadtak el képeikért. Beérték banánnal és rizzsel, a hírük gyorsan terjedt. Dúsgazdag maharadzsa hívták meg őket s a képeiket palotáik dísztermeiben őrzik. Angol lapok nemrég hasábos cikkeket írtak a két magyar festőművésznőről, akik az indiai levegőt csodálatos megérzéssel tudják visszaidni képeiken.

Ma Sas-Brunnerét és a lányát India legnagyobb művészeinek tartják. Ritka karrier.

S nem kellett hozzá sok, csak puritán művészi élet, kitartás és — nem utolsósorban — tehetség.

Kütmérgező cselédleány. (Nagyvárad). A cséffai csendőrség jelentette az ügyészségnek, hogy az ottani állomásfőnök cselédje, nem tudni mi okból, arzén-galacsinokat dobált a kútba. Szerencsére senki sem ivott a kútból, mert előbb a baromfiaknak merítették vizet s azok sorra felfordultak az erős méregtől. Pop Augustin vizsgálóbíró megindította a vizsgálatot, annak megállapítására, hogy a cselédleányt mi készítette különös tetteire, s honnan szerezte a szörnyű mérget.

Dr Szöllősy Gyula táblabíró tragikus halála

A nagyváradi kir. törvényszék folyosóján ma, szerdán délután fél 2 órakor összeesett és szívszélhűdésben pár pillanat alatt kiszenvedett dr Szöllősy Gyula táblabíró. Az 59 éves hatalmas termetű és nagy energiájú férfi délbén családjánál megebédelt. Rosszullétről, fájaldalmakról nem panaszkodott. Aztán Rákóczi-uti lakásáról elindult a törvényszékre. Utközben egy gallért vásárolt, amiből arra lehet következtetni, hogy vértolulást érzett s gallérja szorításának tudta be. A törvényszék épületébe délután fél 2 óra tájban érkezhetett. Negyedóra mulva Tóth Kálmán járásbíró a folyosó egyik fordulójánál talált reá. A földön feküdt, arccal a falnak fordulva. Rajta télikabátja, ahogy az épületbe érkezett. Tóth járásbíró nem ismerte fel, azt hitte, valaki idegen. A segélyhívására elősiető személyzetből Lazarov gépirónó ismert rá a mindenki által nagyon szeretett táblabíróra. Már akkor arca elszederjesedett, legalább tíz perce halott volt. Iluța és Crisan törvényszéki orvosok már csak a szívszélhűdést állapíthatták meg, aminek eredeti oka szívkoszoru (aorta) elmeszesedés volt.

A táblabíró halálának híre pillanatok alatt terjedt el a törvényszék épületében és a város területén — de senki sem vállalkozott arra, hogy Szöllősy táblabíró nejét és leányát értesítse a katasztrófáról. Délután a halottat a Haller-kápolnába szállították és abban a házban (Reg. Ferd. 43.), ahol lakott, mindenki tudott a tragédiáról, csak neje nem.

Munkatársunk megjelent a házban este 6 óra tájban. Szöllőssyné kint sétált a palota udvarán levő kertjében. A házmesterné könnyes szemmel beszélt el munkatársunknak, hogy:

— A nagyságos asszony még nem is sejteti a drága bíró ur halálát . . .

Munkatársunk sem vállalkozott a szomorú hír elmondására . . .

Szöllősy bíró a város társadalmának, amelynek egyik jellegzetes, közismert tagja volt. A háboru előtt az esküdtszéki tárgyalásokat vezette. Bünyügyi törvényszéki tanácselnök volt évtizedeken át. Szigorú, de nagyon körültekintő lelkiismeretes bíró. Az utolsó évtizednek valamennyi nagyobb bünyörében ő ítélkezett. Ítéleteit olyan nagy tudással indokolta meg, hogy csak a legkritikább esetben változtatott a tábla, vagy a kuria rajta, illetve a román felsőbb bíróságok. Végtelen rokonszenves egyéniség volt. Az impériumváltozás után gyorsan megtanult románul, amiben kitűnő nyelvézéke segítette. Tovább is törvényszéki tanácselnök maradt. A múlt évben léptették elő táblabíróvá és a főügyészséghez kapott beosztást.

A bünyűekben kiváló szakember volt, nagy bünyesetknél tanulmány tárgya lehetett minden tárgyalása.

Felesége, két leánya Jolán, férjezett Balázsnyé és Mancsi, s nagy kiterjedésű rokonság gyászolja.

Temetése pénteken délután 4 órakor lesz az olasz-i temető Haller kápolnájából a róm. kath. vallás szertartása szerint.

Az elhunyt családja iránt városszerte a legmélyebb részvét és igaz együttérzés nyilvánul meg.

A jogászvilág tiltakozik az öngyújtók miatt úzótt jogsérelmek miatt. Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári ügyvédi kamara előterjesztést készül beadni az ügyészséghez, meg az igazságügyi miniszterhez az öngyújtók miatti házkutatások és letartóztatások ellen. Dr Nistor Virgil kolozsvári ügyvéd szerint a monopol kihágások pénzügyi természetű vétségek és jogi képtelenség, hogy fogsággal büntessék és aki nem tud azonnal fizetni, azt letartóztatják. Erkölcstelennek minősíti a monopol-törvényt, mert alkalmas ad a besugóknak és felhajtóknak és névtelen feljelentéseknek. Sérti a bírói és ügyészi tekintélyt, mert sem az ügyész, sem a bíró nem bocsáthatja szabadon a monopolvétség miatt letartóztatott embereket. Szóval súlyosabbnak tekintik és szigorubban veszik, mint bármilyen büntetést.

Vallásüldözés Spanyolországban. Madridból jelentik: A madridi kormányzónak tudomására jutott, hogy az egyik pap Francesco Valls nyilvános körmeneten körülhordozta a Szűzanya képét és az iskolákba visszahelyezte az eltávolított feszületet. A kormányzó a plebánost 500 peseta büntetéssel sújtotta. Hasonlóképpen megbüntették kétszázötven pesetával Antonio Capilla valenciai kapucinus atyát, mert egyik prédikációjában több kifogást emelt a jelenlegi kormány egyházpolitikája ellen. Az arandai polgármestert pedig, mert nyilvánosan tiltakozott a feszületeknek az iskolákból való eltávolítása ellen, a burgosi kormányzó felfüggesztette hivatalától.

Nyomtalanul eltűnt egy 70 éves öregember. Temesvárról jelentik: Toldy Mihály 70 éves gazda néhány nap előtt azzal indult el Temesvár gyárvárosi szőlőben levő lakásáról, hogy meglátogassa a szörénymegyei Tárgoviste községben lakó fiát, Toldy Lajost. Az idős gazda magához vette iratait, 3000 lej készpénzt és vonatra ült. Vasuton Bélinec községig utazott, ahonnan kocsin szándékozott tovább folytatni útját. Bélineczen meg betért a vendéglőbe, amelynek tulajdonosa régi jó ismerőse volt. Onnan eltávozott, hogy tovább utazik. Azóta nyoma veszett. Sem haza, sem a fiához nem érkezett meg. Az a gyanu merült fel, hogy Toldy Mihály büntény áldozata lett. Ezt a gyanút növeli még az a körülmény, hogy — amint utóbb megállapították — aznap, amikor az öreg ember elindult Bélinecből, egy szeker nyomait fedezték fel a Temes partján, olyan helyen, ahol máskor kocsit nem szokott járni. A csendőrség megindította a nyomozást.

Egy amerikai kutató harca az őserdő mérges állataival. Buenos Airesből írják: Dr. Donald S. Wees, a Harvard University Museum megbízásából a Paraguay folyó mentén tanulmányra ment, hogy a folyómenti járattal őserdő állatvilágát tanulmányozza.

Dr. Wees elmondja beszámolójában, hogy két négerrel indult utnak a lakatlan rengetegbe, amelyet mérges állatok milliói laknak. Éjszakánként köröskörül hamuval hintik körül lakóhelyüket, hogy a mérges hangyák csipésaitől megóvják magukat. Hatalmas pókok madarakat is elfognak hálójukban. Ragyogószínű lepkek röpködnek, amelyek csipései mérgesek. A vadászat nagy nehézségekbe ütközik és időnkint, napokon keresztül sárga kukacokon éltek. Szerencsésebb napokon aligátor húst ettek.

A levél szerint Dr. Wees az erdő egy újabb hatalmas járattal területére egy kis zsák rizskásával és 8 kiló liszttel indult utnak, remélve, hogy vadászatuk eredménnyel fog járni és elég vadhúst ehetnek. Dr. Wees az első ember, aki behatol a Paraguay őserdőbe, hogy az állatvilágot tanulmányozza.

Kifizetetlenül bocsátják el az aranybányák munkásait. (Nagybánya.) A bányavidék munkanélküli tömege egyre nő. Az elkeseredés pedig már tetőfokára hágott s ezt a bányakincstár igazgatóságának érthetetlen magatartása mozdította előre. Ugyanis az állami üzemeknél elhelyezett 224 munkást, akiket az ősszel alkalmaztak 35—50 lejes napibér mellett, most elbocsátották s havi illetményeiket sem fizették ki. Ugyanakkor pedig 70 falusi embert vettek fel állandó munkára 25—35 lejért. Több bányamérnök állásához méltatlan magatartást tanúsított a munkásokkal szemben. Így például Slézinger leig 46 lejért nyolc órát dolgozott a föld mélyén, az elmúlt hónap folyamán 31 és fél műszakot csinált. Amikor ezt az egyik bányamérnök meglátta a kimutatáson, 24-re „javította” ki. Így tehát hét és fél műszakkal rövidítették meg Slézingert, s ez 325 lej veszteséget jelent neki. S habár a várossal kötött szerződés 50 lej napi fizetést mondott ki, az annakidején alkalmazott munkások 50 százaléka ennél jóval kevesebbet kapott. Persze erről a város semmit se tudott, a munkások pedig nem mertek szólni, mert féltek az elbocsátástól.

Növeli a bajt az is, hogy most a magánbányák is megkezdték a leépítést. A „Herzsai” olombányától, amely a Phönix r. t. tulajdona, 50 munkást bocsátottak el és előreláthatólag ez a szám még növekedni fog.

Ujabb csendőrbrutalitás a Székelyföldön. Csikszeredáról jelentik: Szomorú nagyszombatja volt Szöcs Imre 64 éves csikszentmiklósi gazdálkodónak és családjának. A hosszú tél miatt arra kényszerült az öreg Szöcs, hogy fát hozzon az erdőről. Hulladék fát. Aminek az értéke meg sem haladta az 50 leit. Ez a tény elég volt ahhoz, hogy Szakács Pál erdőőr, aki haragudott Szöcsre, feljelentse a csendőröknek. Éppen feltámadásra harangoztak, amikor megjelentek a csendőrök a Szöcs udvarán. Természetesen Szakács Pál az erdőőrrel. Kérdőre vonták a falopásért az egész családot. A vita hevében az erdőőr ráült Szöcsnek egyik fiacskájára, de a golyó szerencsére célt tévesztett. Erre közbeléptek a csendőrök, akiket előzőleg az erdőőr leitatott. Ütötték, verték a magatehetetlen öreg embert a Szakács biztatására, úgyhogy az öreg ágyban fekvő beteg lett. A felháborító csendőrbrutalitásnak tanúja volt az egész falu, mert akkor jöttek haza a feltámadásról. A csendőrök, valamint a bosszualló erdőőr ellen a feljelentést megtették. Ugy hangzik ez a tudósítás, mintha a Székelyföldön nem lenne se szolgabíró, se járásbíró, ahová az esetleges erdőkihágások tartoznak.

A Mohamed inge. Párisból jelentik: Londoni értesítés szerint, Mohamed ingét, mely az izlám egyik legértékesebb ereklyéje, legközelebb kiállítják Londonban. Az ing, melyre a Korán egész szövegét ráírták, a serawaki trónörökösnek tulajdona, aki azt ötven millió frankra biztosította.

Szönyegmúzeum lesz a madridi királyi palotából. Madridból jelentik: A régi spanyol koronabirtokokat kezelő hivatal elhatározta, hogy a királyi palotát, a híres Prádot nemzeti szönyegmúzeummá alakítja át. A palotában tényleg 414 darab különféle szőnyű, gyönyörű szőnyeg van, melyek értékét egymilliárd pesetánál többre becsülik. Hasonlóképpen restaurálják a Segovic környéki granjai palotát is, melyet a köztársaság elnöke a maga számára nyaralónak szemelt ki. A Rio Frio kertjeit és telkeit pedig átengedik a madridi sajtóegyesületnek, hogy az oda szanatóriumot építsen.

Segédorvost keres a váradai tudószanatórium. A tudószanatórium a következő pályázati hirdetést adta ki: A nagyváradai Tudósvész ellen védekező Egyesület igazgatósága ezennel pályázatot hirdet a tulajdonát képező Tudószanatóriumban megüresedett segédorvosi állásra. Pályázhatnak kizárólag román állampolgárok, akiknek a Monitorul Oficialban meghirdetett libera practica vizsgájuk megvan. Pályázatok az Egyesület igazgató-választmányához címezve, az Egyesület elnökénél, Mélt. és ft. Imrik S. Zoltán prelátus urnál adandók be, (Oradea, Káptalansor 13). A pályázatok beadásának határideje 1932. ápr. 14.

7039 kiadó lakás van Budapesten. Budapestről jelentik: Már csak négy hét van május elsejéig, amikor Budapesten példátlan népvándorlás fog megindulni, hogy az elszegényedett pestiek nyomoruságos lakásaikat még nyomoruságosabbal cseréljék fel. A februári házbérnegyedkor ugyanis olyan tömeges felmondások voltak, amire még eddig nem volt példa. És mivel a lakók és háztulajdonosok között folytatott tárgyalások eddig eredményre nem vezettek, a mai helyzet szerint 7039 kiadó lakás van, amely már több, mint három hónapja kiadatlan. *Egy év alatt tízszeresére emelkedett az üres lakások száma.* Ezzel szemben az építkezések csak igen lassan indulnak meg és eddig mindössze 101 új épület emelésére adott ki engedélyt Budapest tanácsa.

Kirabolt g. kath. templom. Máramarosszigetéről jelentik: A máramarosmegyei Nánásfalva községben kirabolták a görög kath. templomot. A betörők a templomból különböző kegytárgyakat vittek magukkal és feltörték a perselyt is. Nánásfalva és a környékbéli községek csendőrsége erőlyesen nyomoz a templomrablók után.

Érettségi találkozók. Felkérjük mindazokat, akik 1912-ben a Szatmárnémeti gimnáziumban érettségiztek és huszéves érettségi-találkozójukon résztvenni óhajtanak, hogy szándékukat dr. Tasnády János belügyminiszteri titkárral (Budapest, belügyminiszterium), közölni sziveskedjenek. — Mindazok, akik 1902-ben a kolozsvári református kollégiumban érettségiztek, közölnék címüket Szatmár Akossal. (Magyarország, Debrecen, Ferencz József-ut 8.)

Ígazságtalanul veszik el a bányászok nyugdíjjogosultságát. (Nagybánya.) A napokban telefonon hívták fel a nagybányai rendőrséget a veresvizi bányától, mert az egyik zúzóműtől néhány száz lej értékű kerékszíj tűnt el. A rendőrségi nyomozók meg is jelentek a helyszínen s a feltest egy kiskorú alkalmazott személyében, le is fűlelték, aki azonban tagadta a rá rótt bűncselekményt és a lopással nyíltan Porán János, többgyermekes zúzó-munkást vádolta, aki már tizenkét éve áll a bányakincstár szolgálatában. Poránt a bányairodába hívták s ott a kiskorú ifju a szemébe mondotta a vádat.

A rejtőnemes nyomorban élő, feleségével és két gyermekével 60 lejes napibérből tengődő, becsületes Porán előtt, mint egy borzalmas film, pergelt le a jövő — a vád következménye. Letartóztatás, munkavesztés, a „ház” kenyér nélkül marad. A másik pillanatban már a megsebzett önértet lángja festette pirosra becsületes arcát s az indulat rázta meg a rongyos, foltos „cula” alatt remegő testét. És az ártatlan Porán János arcát ütötte a vádoló ifjú. Mintha a bűn rémét akarta volna magától elkergetni... De a szerencsétlen ember ezzel egy nagyszerű alkalmat adott a bánya urainak az elbocsátásra s így aláírta a sorsának keserű végzését.

A veresvizi üzemfőnök azonnal kiadta munkakönyvét, elbocsátotta állásából s nyugdíjjogosultságától is megfosztotta. S így Porán János törülhet a szemét a nyugdíjalapba tizenkét év alatt befizetett jelentős összegért. S habár éppen a hazudó gyereknek az *eltűnt szíjat hiánytalanul megtalálták*, még sem akarják visszavenni munkájába. Sőt amikor a vezérigazgatóhoz ment igazságot kérni, be sem bocsátották az irodába az arany sáros, rongyos rabszolgáját.

Ez semmi esetre sem jó reklám a bányák urainak. Félre a hirtelenkedéssel és több megértést kérünk! Mert az ilyen és ehhez hasonló cselekedetekkel csak megméltózzuk az amugy is elkeseredett munkások lelkét s mintegy trágyázva azt, elősegítik a különböző baloldali eszmék burjánzását. (—)

Gyomor-, bél- és anyagcserebetegségeknek a természetes „Ferencz József” keserűvíz az emésztőszervek működését határozóan előmozdítja s így megkönnyíti, hogy a tápláló anyagok a vérbe kerüljenek. Orvosi szakvélemények hangsúlyozzák, hogy a **Ferencz József** víz különösen ülő életmódnál igen hasznos gyomor- és bélszabályozó szer. A **Ferencz József** keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Tavaszi takarításhoz
mindenemű saját készítésű
kefeárak

a legjobb kivitelben
olcsó árban beszerezhetők

HAVRANEK

kefe- és fésűárházában. - Oradea, Reg. Ferdinand (Rákóczi) ut, Apolló-palota. - Ugyanott állandó gyermekjáték kiállítás.

két
vetk
kettő
szive
tartj
valan
sénel
szöve
szerv
lenti
mozg
— le
hat

Petro
vetkezetek
vetkezetek

„Az Er

„Ahol kom
gandát” cir
Aradi Ipar
dicséretrem
hogy a szöv
kedvezmény

gyakorlati
colja és leh
ben a kise
nek. A cik
ebben a ma
re a szöv
tűzhelye az
nak, ahonn
lan a szöv
az Aradi Ip
dését bírál
ket bármely
de a szöv
lodi és hely
engedje me
az alábbiak

Az 192
vény a szöv
évig 100%-
adókedvezm
nek az alap
ja, akkor ha
csökken. Ez
157. §-a sze
megilletik é
tektől eltek
dig respekt
sági és Hit
tozó 300 hit
tozó 400 fog
esetekben,
kedvezmény
zottságok a
Az Aradi

tőkéje való
lejt és ezér
kedvezmény
sével a táb
abban leli
tudtommal
a kedvezm
szövetkezet
és irányító
nem volt e
va és ez a
mat.

Ami a
a kedvezm
ba tömörül
már 1930. é
ugyanis a
ben. (107. §
Uniókba ne
állván közp
nyesítése c
akcióba.

Fentiek
éppen kiseb
zetése, a sz
den félreér

KÖZGAZDASÁG

Két levél a szövetségi ügyhöz

Az alább egész terjedelmében közölt két levél válasz, illetve viszonzás a szövetségi ügyben közölt írásainkra. Mindkettő jó helyről származik s mindkettőt szívesen közöljük. Mindössze csak azt tartjuk kifejezésre juttatandónak, hogy 1. valamely szövetségi céltudatos működésének elismerése a nyilvánosság előtt, más szövetségek, vagy éppen azok központi szervének lekicsinylését távolról sem jelenti; 2. minden közhasznú szövetségi mozgalom — bárhonnan származzék is az — legmesszebbmenő támogatásunkra tarthat számot. (A rovatvezető).

Petrovay Tibor, a Gazd. és Hitelszövetségek szövetségének főtisztviselője a következőket írja:

„Az Erdélyi Lapok közgazdasági rovata „Ahol komolyan veszik a szövetségi propagandát” cím alatt ismételtelen foglalkozott az Aradi Iparosok Hitelszövetségének azzal a dicséretreméltó akciójával, mely arra törekszik, hogy a szövetségi törvényben biztosított adókedvezményeknek és illetékmentességeknek a gyakorlati életben való érvényesítését kiharcolja és lehetővé tegye, hogy e kedvezményekben a kisebbségi szövetségek is részesüljenek. A cikk szerint szövetségi életünknek ebben a mai általános pangásában jól esik erre a szövetségre gondolnunk, mely valóságos tüzhelye az igazi szövetségi propagandának, ahonnan hivatógató, barátságos fény csillan a szövetségi pusztaságba. Nem mintha az Aradi Iparosok Hitelszövetségének működését bírálni, vagy az általa elért eredményeket bármely tekintetben kisebbiteni akarnám, de a szövetségi kedvezmények ügyének valódi és helyes megvilágítása céljából kérem, engedje meg Főszervező ur, hogy a cikkre az alábbiakban röviden reflektálhassak.

Az 1929. évben megjelent szövetségi törvény a szövetségeknek alakulásuk után 3 évig 100%-os, ezen időn túl pedig 50%-os adókedvezményt biztosít. Ha egy szövetségnek az alapítókéje az 1 millió lejt meghaladja, akkor hat év után ez a kedvezmény 25%-ra csökken. Ezek az adókedvezmények a törvény 157. §-a szerint a kisebbségi szövetségeket is megilletik és ezt a jogot, egyes szövetségi szervezetektől eltekintve, az adókievételbizottságok mindig respektálták is, részesei abba a Gazdasági és Hitelszövetségek Szövetségéhez tartozó 300 hitel- és a „Hangya” Központoz tartozó 400 fogyasztási szövetséget. Azokban az esetekben, midőn az elsőfokú bizottság ezt a kedvezményt nem ismerte el, a felelősi bizottságok azt minden esetben respektálták. Az Aradi Iparosok Szövetségének az alapítókéje valószínűleg meghaladja az 1 millió lejt és ezért tarthatott igényt csak 25%-os kedvezményre. Hogy pedig ennek elismertetésével a tábláig kellett mennie, valószínűleg abban leli magyarázatát, hogy e szövetségi tudommal éli a szövetségi törvénynek azzal a kedvezményével, mely szerint a kisebbségi szövetségek 1938-ig nem kötelesek ellenőrző és irányító Uniókba belépniük. Így mérlege nem volt egy ilyen Unió ellenőre által vizsgálva és ez a körülmény vitára adhatott alkalmat.

Ami a váltók bélyegmentességét illeti, ezt a kedvezményt az ellenőrző és irányító Uniókba tömörült hitel és fogyasztási szövetségek már 1930. év óta élvezik. Ekkor módosították ugyanis a szövetségi törvény ilyen értelemben. (107. szak.) Elvezik természetesen az Uniókba nem belépett szövetségek is, de nem állván központi irányítás alatt, e jogok érvényesítése céljából legtöbbször később lépnek akcióba.

Fentieket még kiegészítem azzal, hogy éppen kisebbségi szövetségeink egyöntetű vezetése, a szövetségi kérdések helyes és minden félreértést kizáró közös magyarázata és

népszerűsítése céljából határozatott el egy kisebbségi Szövetségi Tanács felállítását, amelyben a Gazdasági és Hitelszövetségek Szövetségének, valamint a „Hangya” Szövetségek Központjának delegáltjai mellett a Magyar Párt Közgazdasági Szakosztályának megbízottjai fognak helyet foglalni.”

Az Aradi Iparosok Hitelszövetségének vezetősége ezeket írja:

„B. soraira válaszolva, Petrovay Tibor ur levelének visszaszármasztása mellett tudatom, hogy a cikkre adott válasz annyiban helytálló, hogy az általunk kiharcolt kedvezmények minden szövetséget a törvény értelmében megilletnek. Ámde éppen az a sajnálatos, hogy minden ilyen jogért a szövetségeknek külön bírói eljárásokat kell folytatni s csak hosszú idő múltán a költséges bírói ut igénybevételével kapjuk meg azon kedvezményeket, amelyeket a szövetségi törvény a kisebbségi szövetségeknek is az 1929. és 1930. évi szövetségi törvényekkel juttatott. Az aradi pénzügyigazgatóság nemcsak a felelősi bizottságban gáncsolta el igazunkat, hanem az aradi törvényszékhez, sőt a temesvári kir. táblához felebbezte meg a határozatokat.

Az elutasítás és a törvényes kedvezmények megtagadása mindig azon az alapon történt, hogy szövetségünk nem teljes jogú szövetség és nem jogosult a törvényes kedvezményekre, mert nincsen mérlege az illetékes Unió, illetve nemzeti hivatal által láttatva, holott mint régi 1899-ben alakult szövetségnek, a törvény értelmében 1938. évig joga van önállóan működni és nem tartozik semmiféle Unióhoz, vagy federáléhoz csatlakozni.

Tekintve, hogy a törvények a hiv. lapban publikáltak, sőt könyvtári uton is megszereshetők, így módunkban volt az Uniók irányítása nélkül is tudomást szerezni: mily kedvezmények illetnek meg bennünket és annak értelmében jártunk el. Azonban úgy az adónál, mint az illetékeknel a pénzügyigazgatóság helytelen beállítása folytán az általa kiírt adókat és büntetéseket illetően csak a független bíróság útján sikerült igazunknak érvényt szerezni. Hogy az elért eredményeket igyekeztünk publikálni, felhíva a figyelmet, hogyan lehet a törvénynek érvényt szerezni, nem azon célból tettük, hogy a gazdasági és hitelszövetségek szövetségének munkásságát vagy érdemeit kisebbitjük, de úgy hittük, hogy vannak még kívülünk is kisebbségi szövetségek, kik velünk hasonló elbánásban részesültek. Igazolja ezt, hogy eddig két szövetséget fordult hozzánk, felvilágosításokért.

A kisebbségi szövetségi tanács felállítását örömmel üdvözljük, mert még igen sok elintézni való lesz, hogy szövetségeink eredményesen működhessenek és betölthessék azt a nagy hivatást, melyre hivatva vannak.

Fogadjja megemlékezéséért és szövetségünk ügyének lelkes támogatásáért hálás köszönetünket.”

Máramarossziget iparosai beadják iparukat, ha nem kapnak adóleszállítást

(Máramarossziget). Az agyongyötört máramarosi iparosságra az 1932. évben is ugyanolyan adót vetettek ki, mint amilyen az elmúlt években volt. De az iparosság nem törődött bele a jogtalan adókievételbe és április 11-én veszi kezdetét az adófelelősi tárgyalás.

A napokban Schiller György ipartestületi elnök vezetésével népes küldöttség kereste fel Jurca Flavius prefektust és intézkedést kérték, hogy a szigeti iparosok adója leszállítsák, mert ha ez meg nem történik, sziget iparosai egytől-egyig beadják iparukat.

A prefektus megígérte támogatását.

Az értékpapír határidőügyletek továbbra is tiltva maradnak a berlini tőzsdén

Berlinből jelentik: A tőzsde vezetősége ma megállapította azokat az intézkedéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy április 11-én az értékpapírkereskedelem ismét megkezdődjék, az árfolyamok hivatalos megállapításával. A tőzsde vezetősége megállapítja a tőzsdeidőt és az értékpapírokat, amelyeknek árfolyamjegyzései lesznek. Az értékpapír határidő-ügyletek továbbra is tilosak maradnak.

A petróleum világválsága megingatta az amerikai hatalmas vállalatokat is. A petróleum egyike azon nyeresztermelői ágaknak, amelyekben a világ termelését karterellekkel még máig sem sikerült úgy megszervezni, hogy a túltermelést és az árak további zuhanását meg lehetett volna akadályozni. Ezzel szemben szakkörök 1932-re további kb. 15%-os fogyasztásökkenést jósolnak. A legjobban érzékelteti a világválság méreteit a 12 amerikai petróleum-trust 1931. évi üzleti jelentése, amelyek közül alig egy-kettő mutat fel egészen elenyésző nyereséget, ellenben együttvéve 44.5 millió dollár tiszta veszteséget jelentenek. A jelenlegi kétségbeejtő helyzettel szemben 1930-ban ugyanek az vállalatok még 53.7 millió, sőt a magas konjunktúra utolsó évében 1929-ben, 155 millió dollár nyereséget könyveltek el.

Svájc Clearing-tárgyalásai Bécsben és Budapesten. Ausztria nemrégiben felmondta a svájci egyezményt, amely az osztrák adósok részére igen hátrányosnak bizonyult. A Svájci Nemzeti Bank elnöke, dr. Bachmann, dr. Wetter, a Kereskedelmi és Iparkamara megbízottja kíséretében Bécsbe utazik, hogy a svájci hitelezők problémáit rendezze. Bécsből Budapestre utaznak, ahol a magyar clearing-egyezmény meghosszabbításáról fognak tárgyalni.

Uj német rendelet a külföldi hitelek visszafizetéséről. Berlinből jelentik: A gazdasági miniszterium újabb rendeletet adott ki a külföldi hitelek visszafizetéséről. A rendelet a hosszulejárati hitelek visszafizetésének módozatait ugyanúgy szabályozza, mint ez a rövidlejárati hitelekre vonatkozólag a hitelezőkkel kötött Stillhalte-megegyezésben történt. A Börsenkurir jelentése szerint a külföldi követelésekre lejáratkor csupán 15 százalék fizethető le belföldi zárolt márkaszámlára, a következő 15 százalékos törlesztés csak hat hónap múlva történhetik.

Nemzetközi gazdasági konferencia a dunai államok helyzetéről. Párisból jelentik: A nemzetközi kereskedelmi kamara nagy konferenciát készít elő, amelyet április 16-tól 23-ig szándékoznak Innsbruckban megtartani. A konferenciára következő országok kereskedelmi kamaráinak elnökeit hívták meg: Franciaország, Anglia, Németország, Olaszország, Magyarország, Ausztria, Lengyelország, Románia, Csehország, Jugoszlávia és Bulgária. A konferencia napirendjén a dunai államok helyzetének megvizsgálása szerepel, továbbá azoknak a módszereknek a megvitatása, amelyek leginkább alkalmasak a fenti államok gazdasági közeledésének megélénkítésére.

ZÜRICH I ZÁRLAT. Páris 20.31^{1/2}, London 19.41, Newyork 514.62, Bruxelles 72.00, Milánó 26.53, Madrid 38.90, Amsterdam 208.30, Berlin 122.40, Wien —, Szófia 3.73, Prága 15.24, Varsó 57.70, Budapest —, Belgrád 8.95, Bukarest 3.07.

Párisi divat:

e z ü s t r ó k a
o l e s ó n

Dán Fülöpnél

BUDAPEST, Dorottya-uca 1.
Gerbaud-palota.

SZINHÁZ

A primadonna és a bonvivan faképnél hagyta a szatmári színházat

Szatmárról jelentik: Kinos meglepetés érte tegnap este a szatmári színházban összegyűlt közönséget. Telt ház várta a Lili bárónő operett előadásának megkezdését, amely a társulat népszerű szubrettprimadonnájának, Róza Bözsinek a jutalomjátéka lett volna, amikor a társulat egyik tagja megjelent a függöny előtt és bejelentette, hogy a Lili bárónő előadása közbejött technikai akadályok miatt elmarad. Ma aztán a helyi sajtóban valóságos nyilatkozatözön jelent meg ezekről a technikai akadályokról. Eszerint az előadás azért maradt el, mert Vizi Juci primadonna és Sárosi Mihály bonvivan lemondták az előadást azért, mert az igazgató az április elsején esedékes félhavi gázsijukat nem fizette ki. A két színész, akik magyar állampolgárok, azt is elmondja nyilatkozatában, hogy nekik a játzsági engedélyük április elsején lejárt, az igazgató azt nem hosszabbította meg, sőt a rendőrségen, ahova a két színészt felidézték, az igazgató olyan kijelentést tett, hogy nem bánja, ha a két színészt ki is toloncolják. Ennek nem akarták kitenni magukat s mivel pénzüik nem volt, a hirtelen lemondással akarták az igazgatót arra presszionálni, hogy járandóságukat fizesse ki.

Ezzel szemben Hevesi igazgató nyilatkozatában kijelenti, hogy bár tartozik a két tagnak, de megígérte, hogy a vasárnapi előadás bevételeiből fog nekik fizetni, sőt az előadás előtt el is küldött a primadonnának hater ezer lejes követelésére 2000 lejt, az azonban így sem vállalta a játékot. Hangsúlyozza az igazgató, hogy ő az egész szezonban pontosan fizette tagjait s ma, amikor az állam és a vállalatok is hónapokkal tartoznak alkalmazottaiknak, pár napos késésért indokolatlan a két színész eljárása.

Az eset nagy felháborodást keltett a városban és a közönség nagyjából részben a két színész felett tör pácát és az az általános vélemény,

hogy a színészpár eljárása elítélendő akkor, amikor köztudomású, hogy az idén az összes erdélyi színházak közül Hevesi volt az, aki legpontosabban eleget tett tagjaival szemben fizetési kötelezettségének s aki most is csak pár napi haladékot kért, sőt egy részletet már azonnal felajánlott. Hevesi különben kijelenti nyilatkozatában, hogy még a hét folyamán új primadonnát és bonvivánt szerződött és zavartalanul folytatja a még néhány napig tartó szatmári színészet, melynek befejezése után a társulat Nagybányára, majd Máramaroszigetre megy.

A színészek követelése jogos, azonban a közönséggel szemben is tartoznak azzal a függéssel, hogy ne hozzák méregbe. Az utolsó percben cserbenhagyni a közönséget, olyan végső időpontban, amikor az igazgató már nem értesítheti, műsorváltozást nem csinálhat — nevelletlenség. Mert a közönségnek, amely a jegyét már megváltotta, semmi köze a primadonna és igazgató vitájához — viszont a színésztől az ilyen nevelletlenséget nem tűri el s nem bocsátja meg. Az a primadonna, aki ilyesmit megtesz, nem művész, nem színész, nem a színészet vitte a színpadra. Hasonló hozzá férfi társa is.

ENEZIA-ban „BUDAPEST” ex MARGHERITA pensio és szálloda:

Egyedüli magyar ház, magyar konyha, szép kilátás, folyó víz, fürdő, Radio. A szt. Márk-tértől két perc gyalog, 10 lépésre, kanálison jobbra, a H. Bauer Grünwald bejáratától. Pensio már 30 litrától. Minden valutában. Tulajdonos: Tóth Gyula.

ÉDUA ÁLDOZATA

(74) (Magyar történelmi regény a tatárjárás után való időből)

Irtá Pakocs Károly.

— Honnan tudom? Azt gondold, hogy a szerzetesnek nincsenek fülei és szemei?

— Én azt hittem, hogy ők mindig lesütik a szemüket és menekülnek onnan, ahol hallani lehet a világot! — felelt fojtott hangon a király.

— Ebben is igazad van, fiam. A szerzetes lesüti a szemét: de ez nem akadályozza meg abban, hogy egyszer meg ne lásson valamit. A szerzetes menekül a világ szavaitól: de bármilyen magasak is a falak, a levegő behatol azokon és elhozza országod jajsavát, király!

— Ide is? — kérdezte a király és kissé elhúzódott a pátértől, mintha félni kezdene tőle.

— Ide is, — mondta nyugodtan a páter, — emlékezzél csak, fiam: Téged megsújtott a pápa követe...

László megrázkódott.

— ... és a pápa hírül adta minden érseknek, püspöknek, apátnak és prépostnak és más szerzetes-elöljáróknak, hogy tilalom alatt áll az egész ország.

— Ah!

— És a te nyilvános bűneidről tudomást szereztünk mi is.

— És ti megvetitek engem...

— szolt tompa hangon a király.

— Nem király: imádkoztunk érted! — felelte Godefrid.

A király lehajtott fejjel. Nem tudta volna megmondani, hogy miért. Talán a szégyen, talán az alázatosság ígája horzsolta nyakát. Annyit érzett, hogy újra föl-

magaslik előtte az esztergomi érsek: arca komoly, szemei feddők és számonkérők s mögötte a magyarság; a nemzet, amelynek a király körül kellene élnie és az esztergomi érseket érzi királynak. Hirtelen sötétség borult az agyára. Indulat? gyűlölet? Mintha örvénylő hullámokba került volna megint, mint kisgyerek-korában. Kiáltott:

— Haj, Ladamér!

Godefrid páter nem tudta, milyen hangsúlyunak gondolja el a király sikolyát. Megragadta karját és kérdezte:

— Mi a bajod, fiam?

A király lemondóan lögötte fejét:

— Mindezt Ladamérnak köszönhetem.

— Nem értelek! — szolt Godefrid.

— Ő szégyenített meg ország-világ színe előtt.

Godefrid felismerte a király lelkében dúló indulatot. Tüstént ellenmondott:

— Tévedsz, fiam! Ladamér Istenszerető ember!

— Ha Istent szeretné, nem törne ellenem! — ellenkezett a király és szemében megvillant a düh.

Godefrid fölállott. A király is. Godefrid visszaültette lelkifiaát:

— Ül le, fiam: nem akarok még magadra hagyni.

A király visszaült és kíváncsian nézte a szerzetest.

Godefrid pedig a király hullámos szöke hajára helyezte kezét, mintha áldani akarna. De nem áldotta meg, hanem mélyen a szemébe nézett.

A király ettől a nézéstől elfelejtette indulatát: megrezent és idegesen tágranyilt szemmel várta, mit mond az öreg ember.

Godefrid mély lélegzetet vett. Most már nem akart kérdezni, nem akart lelket rövid faggatásokkal kiredőzni. Vallani

HETI MUSOR:

Nagyvárad

Csütörtök 3, 5, 7, 9 órák: Sztrájkol a gólya. Két óra hosszat kacagni kell Siegfried Arnon. Az idény legvidámabb zenésbohózata. Főszereplők: Siegfried Arno, Fritz Schultz, Ursula Grabley, Hans Junkermann. Előtte hangos hirdó.

Péntek, szombat, vasárnap: Sztrájkol a gólya.

Vasárnap d. e. 11 órák: Sztrájkol a gólya és kabaré, a váradai színészek felléptével.

Szatmár

Csütörtökön: Olimpia.

Pénteken: Lili bárónő.

Szombat: Hawai rózsája.

Vasárnap este: Hawai rózsája.

Kolozsvár

Péntek: Exhercegnő. (Karácsonyi Ilivel.)

Szombat d. u. 3: Mosoly ország. — Este 9:

Exhercegnő.

Vasárnap este: Marica grófnő.

Hétfő: Exhercegnő.

Arad

Csütörtökön, pénteken: Nincs előadás.

Szombaton este fél 9 órák: Tűzmadár.

Vasárnap d. u. 3: Légy jó mindhalál. D. u. 6-kor: Tűzmadár. Este fél 9-kor: A trónörökös.

Temesvár

Péntek este fél 9 órák: Utolsó farsang, operett.

Szombat este fél 9 órák: Utolsó farsang, operett.

Vasárnap délelőtt 11 órák: A nótás kapitány jubilaris, 100-ik előadása, olcsó helyárrakkal.

Vasárnap délután 5 órák: Utolsó farsang.

Vasárnap este fél 9 órák: Fehér ló.

Eredeti bemutató Temesváron

Temesvárról jelentik: A szintársulat pénteken este mutatja be a színház kitűnő karagyanak, Schreiber Alajosnak szép dala-mu operettjét, az „Utolsó farsang”-ot; vasárnap délelőtre pedig a „Nótás kapitány” századik előadását tűzték műsorra az idei szezonban olcsó helyárrakkal.

akart, hogy vallomásra nyissa a bűnbánatos cella királyi lakóját.

— Halld, fiam: engem nem öltöztettek csecsemő-koromban ebbe a ruhába. Ha nem is voltam király, mint te vagy: de lovag voltam sok lovagi erénnyel és még több lovagi bűnnel.

A király tágranyilt szemmel nézte agg vezetőjét. Godefrid pedig folytatta:

— Az én váram, amelynek úra voltam, Sabaudiában, magasabb hegyen épült, mint a te esztergomi lakod, vagy budai palotád. Az én szavamra is mozdultak jobbágyok és lovagok kardra, vagy ijra. Zászlóm nekem is voltak saját házam cimereivel és jelmondásával s ha kürtjeim kiszóltak a várból, mindenki tudta, hogy vadászni megyek, vagy lovagot ütök saját templomban, vagy a Szentföldre indulok Lajos király seregével!

A király szemében minden pillanattal magasabb lett Godefrid.

— Hallottál-e már Sabaudiáról, fiam?

A király tagadólag intett.

— Pedig a te apáidnak emléke él még ott. A mi énekesink dalolnak portyázásokról, jókedvükről és vadságukról, nyilaikról és villámgyors lovaikról, László!

A király szeme megvillant. Alakja kiegyenesedett, mintha ő is lovagolt volna szent Gallenen, Konstancon, a Rajnán és Rhone-on át.

— Az én apáim kényszerítették vissza a te apádat a Duna mellé; s ti visszahúzódtatok, mint tavaszi áradás után medrébe visszajő a Duna.

A király elégedetlenül rázta a fejét:

— Jobb volt volna ott is várakat építeniünk és a tengerig mindenkit meghódol-tatnunk! — tört ki belőle a hódító.

(Folytatása következik)

SPORT

A turistaság gazdasági haszna

Irta: Pozsonyi Jenő

A nizzai Proménades des Anglais pálmá-sorai között május havában Európa minden államából odasereglett turisták fognak korzózni, azok a turisták, akik arra a nagygyűlésre jelentek meg, amely egy hétig fog tartani és amelyen az európai turistaság gazdasági érdekeit fogják meg tárgyalni.

„Grande conférence Européenne des intérêts économique du Tourisme” című sárgafedelű meghívó-füzetjüket lapozgatva, sok-sok dolog jut eszembe a mi élhetlenségünkről, közömbösségünkről, hanyagságunkról és a turistaság iránti nem-törődömségünkről, amiket már réges-régen el szerettem volna mondani.

A turistaság, legyen az akár hétvégi (week-end) kirándulás, akár a magas hegyormokra törő alpinista túra, a legigazibb, legönzletlenebb sport az összes sportágak között. Itt minden munkálkodás csakis magáért a sportért történik. A turistaság az a sportfajta, ahol nincs magassági vagy kilométer-rekord; nincs vetélkedés, verekedés, lábszárcsonttörés; nincs szipkázás, nincs profizzionizmus; nincs beléptidij, rendőrkordon; nincsenek ideges, pártérdekért harcoló klikkek; nincsenek „pfuj bíról”-tól harsogó tribünök — de van helyettük: megértés, harmónia, önzetlen együttműködés és ezzel együtt igaz lelki gyönyörűség abban a csodaszép természetben, amelynek grandiózus méretei mellett eltörpül, kicsike féreggé válik a természet koronája, az úgynevezett „ember”.

A turistaság az a sport, amely nemcsak a testi, hanem a lelki akaraterőt is a legmagasabb mértékig, a legharmónikusabban fejleszti ki és tökéletesíti öregnél, fiatalnál egyaránt. Tessék csak elképzelni egy turistát, aki egy hó- és jégborította sziklacsucs megmászását tűzte ki céljának, ahol azonban nincs semmiféle út, nincs védőkörlet a szakadék fölött, nincs létra a meredek sziklafal mellett, hanem csak omlócsoragyott sziklaparkány, jeges, meredek sziklafal és szédítő mély hegyszakadék. Ilyen helyen nemcsak azt kell tudni és felismerni a turistának, hogy elég erős-e az a sziklarepedés, amelybe kapaszkodni akar; a hóborított csuszós jéglejtebe olyan lépéseket kell tudni vágni csákányával, hogy biztonsággal léphessen rája; de ezen felül még olyan energiával, olyan lelkierővel is rendelkezni kell, hogy a kitűzött célról még akkor sem szabad lemondani, ha jégütökkel telített vihar marja véresre az arcát és kezét. Ilyen energiát csakis a turistaság tud kifejleszteni az embereken.

Biztosan tudom, itt rögtön közbevág a kényelmes nyárpolgár és gunyosan azt kérdezi tőlem: mi a fityfenét keres odakint a hegytetőn, amit csak nagy fáradtsággal, verejtékezve tud elérni és ahol nem talál mást, csak egy kopár sziklatömböt, egypár elszáradt fűszálát. Cél nélküli hőbort felkapaszkodni oda, ahol nincsen semmi, csak kőd, felhő, vagy szélvihar, amikor lent a hegy tövében kényelmes utak vannak, kitünő kocsmák jó ételekkel és még jobb italokkal és mindez nem kerül semmiféle fáradságba. Feleletképpen eszembe jut Whympertnek, a híres angol turistának, a Matterhorn első megmászójának válasza arra a kérdésre, hogy micsoda haszna volt abból a sok emberfeletti fáradságból, amit turista utaira áldozott: „Bizony, a turista élvezetét nem lehet úgy méricskélteni, mint ahogy a bort, vagy a posztót szokás, de mégis csak ezeknek az

élvezeteknek van igazi értéke. Ha minden emléket, amit turista utaim alatt szereztem, kitörölnének emlékezetemből, akkor is azt mondanám, nem sajnáltam a fáradságot, a verejtéket, mert turista utaim két olyan dologgal ajándékoztak meg, amely-nél értékesebbet ember nem kívánhat: adtak egészséget és igazi barátokat.

Igenis, kedves olvasóim, haszna van a turistaságnak, mert megtanít bennünket bizni feszülő izmaink erejében; megtanít felelősségérzetre önmagunkkal és társainkkal szemben; megtanít egymásért dolgozni, egymásért küzdeni, egymás mellett kitarítani minden jóban, minden rosszban, minden veszedelemben. Én hittel hirdetem nemcsak a grandiózus természet utólréhetetlen szépségét, hanem azokat a turista erényeket is, amelyek nemcsak az edzett karokban és lábokban, hanem a rendületlen bátor szívben, a turista jellemességében nyilvánulnak meg. (Folyt. köv.)

Bajnoki mérkőzések Nagyváradon

A Liga által megerősített Nagyvárad kerületi sportszövetség kedden este tartotta meg első ülését. Dr. Manóila Camil pár szóval harmonikus együttműködésre kérte a tagokat és megnyitotta az ülést. A napirend első és legfontosabb tárgya az elsőosztályú bajnoki mérkőzések kisorsolása, mivel a bukaresti központ utasítása értelmében május 15-ig le kell játszani a bajnoki mérkőzéseket. Addig a 15 mérkőzés lebonyolítására mindössze 5 vasárnap áll rendelkezésre, nem számítva a román husvéti ünnepeket. Az egyesületek képviselői között heves vita indult meg. Több indítvány hangzott el, míg végre mégis belátják, hogy a Szalontai Sportegylet minden mérkőzését az ottani pályán kell lejátszani. Nagyváradon pedig minden vasárnap két mérkőzés lesz. Végérvényesen a következőképpen állapították össze a bajnoki programot:

Április 10-én a nemzetközi mérkőzés előtt Egyetértés—Makabea, a Crisana Szalontán játszik.

Április 17-én NSC—Törekvés Szalontán, NAG—Egyetértés, Crisana—Makabea.

Április 23-án Crisana—NAC, Törekvés—Egyetértés.

Április 24-én NSC—NAC Szalontán, Crisana—Egyetértés és Törekvés—Makabea.

Május 8-án NSC—Egyetértés Szalontán, Makabea—NAC, Törekvés—Crisana.

Május 15-én NSC—Makabea Szalontán, Törekvés—NAC.

Mivel hogy az idő rövidege miatt több fontos ügyet nem lehetett elintézni, tegnap este 7 órakor folytatták az ülést. Az ülés további határozatairól lapunk holnapi számában közlünk tudósítást.

A Nagyvárad Kolping Sportegylet heti munkarendje. Minden hétfőn este értekezletet tartanak az összes szakosztályok. Kedden este tornaóra és ökölvívás. Szerdán este úszó edzés a Püspökfürdőben. Csütörtökön délelőtti labdarugó edzés a Rhédey-pályán. Pénteken este torna. Szombaton este labdarugó játékos értekezlet. Vasárnap versenyek. Az egyesület bármely szakosztályába minden este be lehet iratkozni. Tanítás teljesen díjtalan. Tagsági díj csupán 10 lej havonként. Minden keresztény ifjunak a Kolping Sportegyletben van a helye! Hajrá Kolping, előre!

Megérkezett a vendégcsapat, de nem találta a helyi ellenfelet

Szatmárról jelentik: Nem mindennapi sportbotrány foglalkoztatja a szatmári futballkerület sportköreit. Vasárnapra a nagybányai pályára bajnoki mérkőzés volt kitűzve a Nagykarolyi Victoria és a Nagybányai Sport Club csapatai között. A Victoria vasárnap reggel át is utazott Nagybányára, ott azonban délután 4 órakor, amikor a mérkőzés lejátszására dresszbe öltözve megjelent a pályán, sem az ellenfelet, sem a hivatalosan kiküldött bírót nem találta. A csapat várt ott vagy egy félórát, majd visszament a szállodába, felöltözött és kereste a nagybányai csapat vezetőit, annál is inkább, mert a nagykarolyiaknak nem visszautazási költségre, de még vacsorára sem volt pénzük. Nagynehezen rá is akadtak a vezetők, akik azonban kijelentették, hogy ők már szombaton értesítették a Szatmáron székelő szövetséget, hogy a pálya a nagy esőzések miatt alkalmatlan a játékra. Nem is fizettek semmit a károlyiaknak, akik csak kölcsönpénzzel tudtak hazautazni. A szatmári futballkerület szerint a bányaiak távirata csak szombaton este tíz órakor érkezett meg, mikor már a szövetség nem intézkedhetett az elhalasztásról, de különben is a nagykarolyiak szerint a pályán lehetett volna játszani. Az érdekes ügyben a szatmári futballkerület fog dönteni.

Hyeresben győzött a Ripensia. Temesvárról jelentik: A temesvári Ripensia franciaországi túráján legutóbb Hyeres városban játszott a kerületi bajnoki csapattal. Eredmény: Ripensia—St. Hyeres: 6:1 (1:1). Az adott gólok közül ötöt Dobay, egyet Schwartz lőtt. Érdekes híreket kaptunk a Ripensia marseillei mérkőzéséről, amelyet vasárnap vívott az ottani Club Olympique-kal. A temesvári csapat 6:1-re kikapott a marseillei válogatottól, ami a francia játékosok unfair viselkedéséből magyarázható. Zombory kapus a mérkőzésen koponya- és bordatörést szenvedett, amikor a labdára vetette magát. A túrázó csapat 16 tagjából egyedül Rafinszky, Vétzer és Bürger vannak még formában. A Ripensia megerősítésére Balázs Dénes mérnök két-három tartalékkal Franciaországba utazik.

RÁDIÓ

Mire készül a budapesti stúdió?

Az április 10—16-ig terjedő hét rádióeseményei:

A Kecskeméti Református Egyházi Énekar hangversenye. — „Juhászok” címmel néprajzi közvetítés Mikófalváról. — A „Rádió Élet” hangversenye, Dohnányi Ernő dr. vezényletével. — A m. kir. Operaház „Az álarc” című előadásának közvetítése, Josef Krips vezényletével. — Haydn-kamara-zenecsest. — Bartók Béla zongorahangversenye. — Berzeviczy Albert dr. előadása. — „Goethe és a zene” címmel a Budapesti Ének- és Zenekar Egyesület hangversenye, Lichtenberg Emil vezényletével. — Músoros-est, Kiss Ferenc rendezésében.

A HANGSZÓRÓ BEÁLLÍTÓGOMBJA. A beállító gomb, amivel az egész rendszert nagyon pontosan be lehet szabályozni, a legtöbb hangszórónál a hátlapon megtalálható. Bár a legtöbb hangszórót már beállítva kapjuk a gyárból, mégis előfordulhat, hogy telep-, vagy csöcserénél azt mégis újra be kell szabályozni. Ez azonban nagyon óvatossan történjék, mert könnyen megeshetik, hogy a szabályozó csavar átszakad, aminek a javítása azután nagyon nehéz és sokba kerül. Egyáltalán a szabályozógombot szükség nélkül ne forgassuk és legfőképpen pedig ezzel a hangerőt sohase szabályozzuk.

Legszébb ajándék a jó gyermekek számára a

Jézus neked élel

c. imakönyv

Igen szép kötés, aranynyomással ára 40 Lei. Megrendelhető: az ERDÉLYI LAPOK kiadóhivatalánál. Oradea, strada Regele Carol No. 5.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja szavankint 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei. Allástkeresőknek 33 százalék kedvezmény.

Bémer-térre néző 4 szobás, erkélyes lakás kiadó. Rimanóczy-u. 2. sz. alatt.

Tisztítatlan fél téglaszekerszámba 60 leiert. Épülte és deszka a László malom telepén, str. Aurél Vlaicu 8. eladó.

Özletemet áthelyeztem Kossuth-u. 18. alá. Czako Lajos villanyserelő.

Kertes házban két nagy szobas, alkoves lakás, valamint egy magános szoba azonnal vagy május 1-re kiadó. Berkovits-ucca 38

Négyosztós lakás mel- lékhelyiségekkel május 1-re kiadó. Piața Unirii (Szent László-tér) 5. Értekezhetni a házmesternél.

Gyakorlott előfizető-gyűjtő akvizitort magas fix és jutalék mellett alkalmazunk. Ajánlatokat „Egyszertencia” jelige alatt a kiadóhivatalba kérünk.

12 drb jó karban levő thonetstúkékat veszünk Erdélyi Lapok kiadóhivatala.

HA nyomtatványra van szüksége, forduljon bizalommal a **Szent László-nyomdához**, Oradea, Str. Regele Carol II. No. 5.

Uzveggy uriaszony ajánlók házzetűzőnek plébániára, úri nőhöz vagy úri emberhez. „Szorgalmas” jelige.

Zongora jó karban levő olcsón eladó. Bathányi-ucca 10. I. emelet.

Sokezer ember olvassa az ERDÉLYI LAPOK-at így tehát apróhirdetése a leg- eredményesebbek.

Keresünk magas jutalékkal esti és nappali árusításra komoly újságárusokat. Jelentkezni a kiadóban. 15

Keresek két, esetleg három szobás modern lakást, de nem nagyon távol a központtól. Közvetítőt is díjazok. Címeket a kiadóba kérek

**Szent László
Könyvnyomda R.-T.
Oradea (Nagyvárad)
Strada Regele Carol II. 5.**

Ujjonnan berendezett könyvnyomdánk jutányos árak mellett elvállal mindennemű könyvnyomdai munkát ízléses kivitelben

Könyv * plakát * ujság

Jó állapotban levő ebéd előszob (3x260 m.) eladó, Gerlicy u. 14.

Kiadó 2 szoba, konyha, fürdőszoba, előszoba, a mellékkeliségekkel május 1-re. Váradi Zsigmond-ucca 17.

Butorozott szobát teljes ellátással keresek néhány hónapra. Arajanlatok „Orvosné” jeligére a kiadóba.

Némi kaucióval rendelkező volt kereskedő címenne pénzbeszedőnek vagy ehhez hasonló állást vállalna vidéken is. Cim a kiadóban.

Kétszobás, előszobás uccai lakás május 1-re kiadó Bém-u. 13

Irógépkölcsönzés, leírásokat, fordításokat, sokszorosításokat legolcsóbban vállal Univerzal írógépzület, Strada Rimanóczy 4.

Középkorú jobb nőt keresek vidékre kis háztartás vezetéséhez. Ajánlatokat „Nyugodt otthon” jeligére a kiadóba kérek.

Megbízható nő házzetűző állást keres. Varni is tud, vidékre elmegy. Bányai Istvánné Arad, Kapa-u. 45.

Finom, izletes házikószit kapható 800 leiert. Milye Károly, Kossuth-ucca 4.

3 egy éves folyton nyíló rózsaszin akác és több színű szemzett orgonafák eladók. Cim a kiadóban.

Uj könyvkereskedés Désen. Megnyit a strada Traian (Vasut-ucca) 13. sz. alatt a **Danzinger-könyvkereskedés**, mely gazdag raktárt tart klasszikus és modern irodalom legkifünőbb termékeiből, valamint árusítja az összes jelentős bel- és külföldi napilapokat és folyóiratokat

„Erdélyi Lapok” KÖNYVOSZTÁLYA

II. SOROZAT.

Tudomány — művészet

Balanyi: A szerzetesség története	—	—	168
Miskolczy: Magyarország az Anjouk korában	—	—	84
Palau: Krisztus útján	—	—	84
Dr. Trikal: Természetbölcselet	—	—	84
Prohászka: A bünbocsánat szentsége	—	—	84
Marosi: Az átöröklés és nemzetvédelem	—	—	84
Horváth: Aquinói szt. Tamás világnézete	—	—	84
Dr. Motz: A német irodalom története	—	—	168
Dr. Babura: Szent Ambrus élete	—	—	84
Dr. Szabó: A növények életmódja	—	—	84
Weszelszky: Rádium és atomelmélet	—	—	84
Dávid: Babel és Asszur. I. rész	—	—	102
„ Babel és Asszur. II. rész	—	—	219
Dr. Karácsonyi: Szent László király élete	—	—	102
Trikal: Gondolkodás művészete	—	—	135
Dr. Babura: Nagy szent Gergely élete	—	—	120
Dr. Kühár: A keresztény bölcselet története	—	—	240
Weszely: Korszerű nevelési problémák	—	—	168
Dr. Somogyi: Vallás és modern művészet	—	—	90
Divald: Magyar művészettörténet	—	—	168
Dr. Birkás: Francia irodalomtörténet	—	—	240
Dr. Vodeczky: Világegyetem szerkezete	—	—	105
Dr. Záborszky: Tagore világnézete	—	—	105
G. Kurth: Modern civilizáció kezdete	—	—	300
Horváth: Modern Amerika története 1492—1920	—	—	99
Dr. Meszlényi: A magyar kath. állam és egyház 1848—49.	—	—	217
Dr. Radó: Kereszténység szent könyvei: Ószövetség	—	—	249
Dr. Radó: Kereszténység szent könyvei: Újszövetség	—	—	264
Dr. Kecskés: A házasság etikája	—	—	120
Huszár: A kath. házasságjog rendszere	—	—	99
Dr. Petró: Az ősegyház élete	—	—	150
Dr. Trikal: Jelenségekből valóságba	—	—	210
Dr. Erdei: Kant valláserkölcsi világnézete	—	—	120
Hartmann: Luther Márton élete	—	—	360
Tóth: Bevezetés a meteorológiába	—	—	174
Dr. Bánhegyi: A magyar irodalom története I. c. rész	—	—	198
Dr. Bánhegyi: A magyar irodalom története II. rész	—	—	210
Divald: A magyar iparművészet története	—	—	225
Balanyi: Római kérdés	—	—	192
Dr. Pitrott: Bevezetés az esztétikába	—	—	90
Kühár: Vallásbölcselet főkérdése	—	—	150
Kőrösi: A spanyol irodalom története	—	—	330
Dr. Zsigmond: A mezőgazdasági növények termelési tényezői	—	—	120
Kiss: Szent Agoston: De civitate Dei művének méltatása	—	—	120
Dr. Trikal: A lélek rejtett élete	—	—	120
Dr. Petró: A szentmise története	—	—	165
Dr. Meszlényi: A magyar jezsuiták a XVI. században	—	—	135
Dr. Mihencs: Az új szociális állam	—	—	120
Dr. Ehik: Prémek és prémek állatok	—	—	90
Dr. Magdics: A természettudomány útjai Istenhez	—	—	300
Dr. Melichár: Zsinatok	—	—	114
Dr. Szalay: Szent Benedek élete és művei	—	—	150
Dr. Schütz: Krisztus	—	—	180
Dr. Balogh: Pannónia őskereszténysége	—	—	120
Wolkenberg: Missziós előadások hadamecumo	—	—	500
Griger: Krisztus helyett követségben	—	—	60
Horn: Magyarországi Szent Erzsébet	—	—	300
Huonder: A Mester lábainál III. Megdicsőülés reggele	—	—	165
Számord: Kicsinyek áhitata	—	—	135
Petró: Pázmány predikációi	—	—	180
Dr. Mihályfi: Igehirdetés	—	—	360
„ A nyilvános istentisztelet	—	—	420
„ Az ember megszentelése	—	—	360
Dr. Schütz: Dogmatica I—II.	—	—	804
Dr. Tóth: Hiszek egy Istenben	—	—	300
„ Szentbeszédok Krisztus királyságáról	—	—	300
„ Szentbeszédok a tizparancsolatról I. és II. kötet	—	—	300
„ A tiszta férfiuság	—	—	180
„ A művelt ifju	—	—	135
„ A jellemes ifju	—	—	135
„ Vallásos ifju I—II. kötet	—	—	270
„ Krisztus és az ifju	—	—	180
„ Intelligencia lelki gondozása	—	—	240
„ Dohányzol?	—	—	24
„ Ne igvál	—	—	30

Fenti könyvek kaphatók:

az „Erdélyi Lapok” kiadóhivatalában
Oradea, Strada Regele Carol II. No. 5.

Ha eddig nem vette meg,
ugy szerezze be azonnal magának a

Gyakorlati Könyvelési Utmutató könyvet

Nincs többé könyvelési nehézség. Mindenre kész minta. A legújabb törvények összes előírásai figyelembe véve. Kisebb kereskedelmi és ipari vállalatoknak nélkülözhetetlen.

Ara csak

30

lei

Kapható az

ERDÉLYI LAPOK kiadóhivatalában

Vidékiek pénzben vagy bélyegben 85 leit küldjenek be és postafordultával kapják a könyvet.

Most jelent meg a

Katholikus Lexikon

II. kötet **P. Bangha Béla** szerkesztésében

magyar katolikus kulturális életnek ragyogó megnyilatkozása. A magyar könyvpiac igazi büszkesége. Ilyen típusu, ilyen sokoldalú Katholikus Lexikon, mely így egyesítene a tudományos értéket a gyakorlati kezelhetőséggel, az alaposágot és egyetemességet a közérthetőséggel, még a művelt külföldön sincsen.

Erdély területén megrendelhető az „ERDÉLYI LAPOK” kiadóhivatalánál
Oradea, Str. Regele Carol II. No. 5.

Ara részletfizetésre **Lej 3.000**, négyes részletekben! Részletek az egyes kötetek vételét után fizetendők.

Előre való fizetés esetén csak L 2.500

MAKULATURA PAPIR

állandóan kapható a **Szent László-nyomdában, Oradea**
Strada Reg. Carol. 5 szám

A kath. hívek igen kedvelt és az utóbbi időben teljesen kifogyott imádságos és énekeskönyve az

ÉGI LANT

negyedik átdolgozott kiadásban újra megjelenit.

Az új kiadásnak imádságos része igen kibővült, nemcsak a szokásos imádságokat foglalja magában, hanem **kitűnő ájtatossági kalauz is a hívek számára.**

Az énektárt jeles kántorok dolgozták és javították át, számos új éneket írtattak be. Összesen 379 ének van az imakönyvben.

Az 500 oldalas, finom, erős papírra nyomott, izléses, egész vászonkötésű imádságos és énekes-könyv ára 120 leu.

Kapható Nagyváradon

az **ŐRSZEM** könyvkereskedésben.

Viszonteladónak kedvezmény.